

Heerlyckheid
Bredevoort

Toekomst maak je samen

ONTWIKKELINGSPLAN BREDEVOORT 2025 - 2035

Voorwoord

Beste Bredevoorters,

Voor u ligt onze nieuwe toekomstvisie. Een levend document waarin we schetsen waar we willen staan over tien jaar en hoe we daar denken te komen. Een document dat eigenlijk nooit af is, waar we aan blijven werken. Stilzitten past ook niet bij de Bredevoorter. Dat hebben we nooit gedaan, getuige de plannen uit het verleden en de dingen die we van daaruit samen hebben gerealiseerd. Mooie voorbeelden hiervan zijn het oprichten van Bredevoort Boekenstad, wat later het Masterplan Bredevoort, en door de jaren heen allerlei andere initiatieven. Kortom, kijken naar de toekomst is ons niet vreemd. Nu de plannen uit het verleden grotendeels voltooid zijn, is het tijd voor een nieuw toekomstplaatje. Waar wil Bredevoort staan over tien jaar? Hoe zorgen we er samen voor dat het fijn wonen, werken en recreëren blijft in ons prachtige stadje?

Onder begeleiding van Hans Suurmond en Vanessa Jacobs van DKK is de werkgroep ruim een jaar geleden gestart. Een gemêleerd gezelschap. Jong en oud,

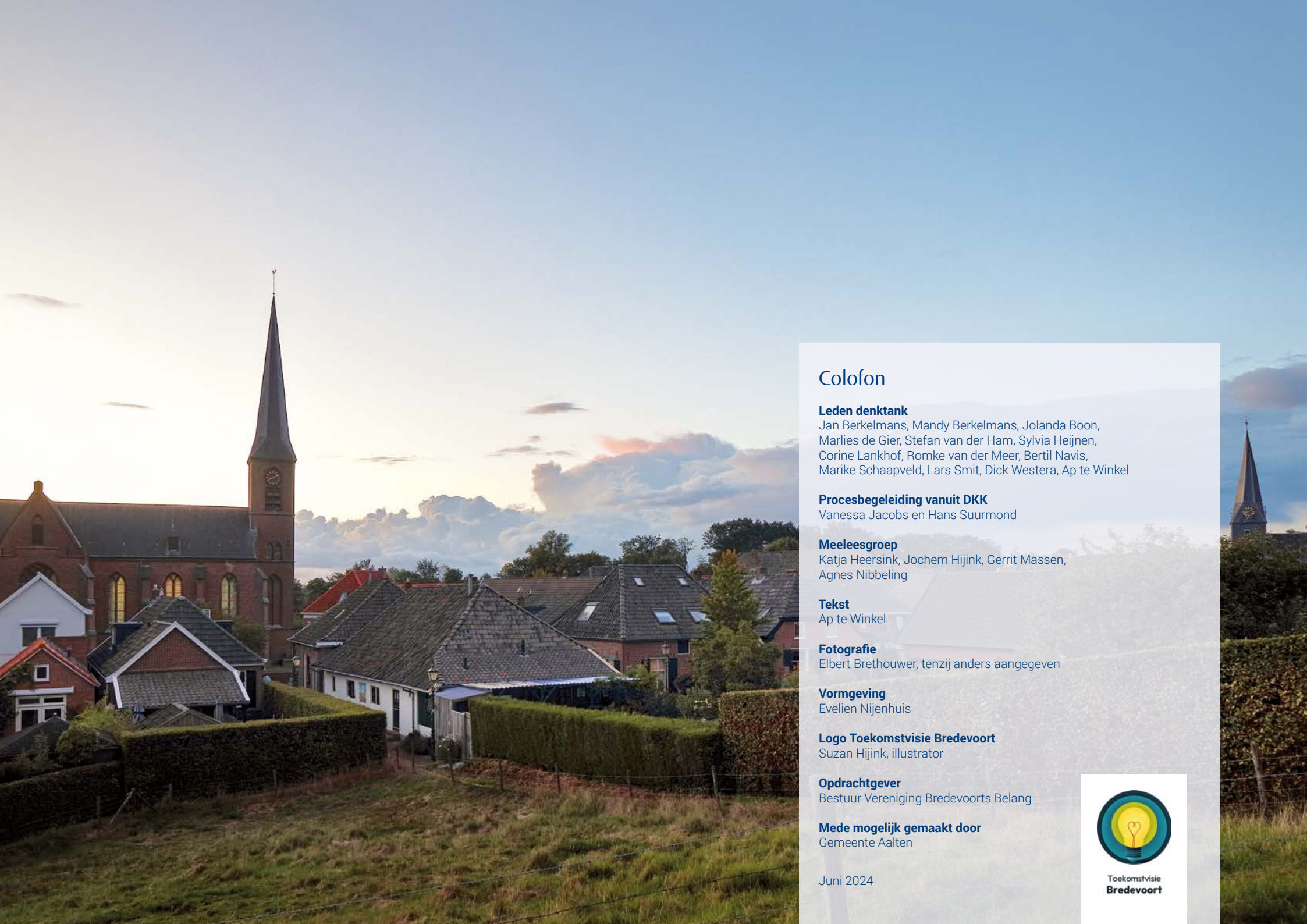
man en vrouw, 'Brevoorters' die hier geboren en getogen zijn, maar ook inwoners die Bredevoort pas recent hun 'thuis' noemen. En alles daar tussenin. Een diverse groep inwoners, waarin heel Bredevoort en het buitengebied vertegenwoordigd is. Deze groep heeft het afgelopen jaar ontzettend veel werk verzet om de toekomstdroom van heel Bredevoort in één plan te vatten. Er zijn vele gesprekken gevoerd, data verwerkt, bijeenkomsten georganiseerd en ludieke acties opgezet. Allemaal met hetzelfde doel; op tafel krijgen wat we belangrijk vinden en dit te bundelen tot een visie die er één van ons allen is.

We zijn onder de indruk van de betrokkenheid die we hebben ervaren tijdens dit proces. De hoge opkomsten tijdens de bewonersavonden, het enthousiasme waarmee werd meegedacht en de vele leuke reacties die we hebben ontvangen. Heel Bredevoort dacht constructief mee. Maar het is niet alleen bij meedenken gebleven. Hoe mooi is het om te merken dat alleen dit proces al zoveel brengt. Verbindingen worden gelegd, handen worden ineengeslagen en muurtjes worden afgebroken. We weten elkaar te vinden en zijn actief bezig met onze toekomst en onze eigen rol daarin. De blik op vooruit.

Tijdens de eerste bewonersavond in oktober '23 vroegen we u waar u trots op bent. Waar onze kracht ligt. De woorden die eruit sprongen waren 'saamhorigheid' en 'samenwerking'. Een beter fundament is er in mijn ogen niet.

Laten we ons samen in blijven zetten voor een (nog) mooier Bredevoort. Ik kijk er naar uit!

Corine Lankhof - Voorzitter Werkgroep Toekomstvisie

Colofon

Leden denktank

Jan Berkelmans, Mandy Berkelmans, Jolanda Boon, Marlies de Gier, Stefan van der Ham, Sylvia Heijnen, Corine Lankhof, Romke van der Meer, Bertil Navis, Marike Schaapveld, Lars Smit, Dick Westera, Ap te Winkel

Procesbegeleiding vanuit DKK

Vanessa Jacobs en Hans Suurmond

Meeleesgroep

Katja Heersink, Jochem Hijink, Gerrit Massen, Agnes Nibbeling

Tekst

Ap te Winkel

Fotografie

Elbert Brethouwer, tenzij anders aangegeven

Vormgeving

Evelien Nijenhuis

Logo Toekomstvisie Bredevoort

Suzan Hijink, illustrator

Opdrachtgever

Bestuur Vereniging Bredevoorts Belang

Mede mogelijk gemaakt door

Gemeente Aalten

Juni 2024

Toekomstvisie
Bredevoort

Inhoudsopgave

Voorwoord	3	
Inleiding	7	
1	Algemene karakteristiek van de wijk Bredevoort	8
	Typering Bredevoort anno 2024	8
	Demografische gegevens	9
	SWOT-analyse	10
	Belangrijke thema's	10
2	Bredevoort in 2035	11
3	Uitvoeringsprogramma	12
3.1	Wonen	13
3.2	Voorzieningen	15
3.3	Duurzaamheid en klimaat	20
3.4	Bedrijvigheid, toerisme & recreatie en evenementen	25
3.5	Openbare ruimte en groen	27
3.6	Gezond en gelukkig samenleven	32
3.7	Kunst, cultuur en historie	34
4	Verdere uitwerking en realisatie	38
5	Tot slot	39
	Bijlagen	
	Overzicht acties	40
	De weg naar een Toekomstvisie voor Bredevoort	42

INLEIDING

Het bestuur van de vereniging Bredevoorts Belang buigt zich onder meer over de vraag op welke manier Bredevoort ook in de toekomst een vitale gemeenschap kan blijven. Tijdens de ledenvergadering van 2022 hebben de leden aangegeven wat zij belangrijk vinden ten aanzien van de drie thema's waarop Bredevoorts Belang zich tot nu toe met name heeft gericht:

- Leefbaarheid;
- Historisch karakter;
- Evenementen en toerisme.

Op basis van deze input heeft Bredevoorts Belang een beleidsplan opgesteld voor de periode 2023-2024. In dat beleidsplan is ook opgenomen om in deze periode een meer omvattend dorpsontwikkelingsplan te realiseren. Het bestuur voelt de noodzaak om samenhang te brengen in de diverse plannen en ontwikkelingen die er momenteel in Bredevoort zijn.

Dit past overigens ook uitstekend in het beleid van de gemeente Aalten. In het uitvoeringsprogramma 2022-2026 staat: *'Het college stimuleert inwoners van buurtschappen en kernen te komen met een dorps-/kernvisie.'* De gemeente ondersteunt dit proces middels een subsidie.

Na oriënterende gesprekken met DKK over het te doorlopen proces om tot een dergelijk plan te komen heeft het bestuur de knoop doorgehakt en besloten om een werkgroep in het leven te roepen om een dorpsontwikkelingsplan te realiseren voor de wijk Bredevoort. Deze wijk bestaat uit het stadje Bredevoort en de buurtschappen Hollenberg, 't Klooster en Zwanenbroek.

In juni 2023 is een 12-koppige werkgroep van start gegaan onder begeleiding van twee procesondersteuners van DKK. Als eerste werd er een naam bedacht: Denk-

tank Toekomstvisie Bredevoort. Daarna volgde een intensief proces van brainstormen, ophalen van informatie bij bewoners, gesprekken met stakeholders, verwerken van de input, ordening aanbrengen in de grote hoeveelheid van gegevens en het samenstellen van het uiteindelijke plan.

Twaalf maanden na de start is de denktank klaar met haar opdracht: er ligt een toekomstvisie 2025-2035 voor de wijk Bredevoort. Een uitdagende klus gaat nu beginnen: realiseren van de plannen die bedacht zijn. Onder leiding van de regiegroep Toekomstvisie gaan diverse werkgroepen aan de slag. De regiegroep zal daarbij de voortgang bewaken en zorgen voor communicatie met de inwoners en andere belanghebbenden.

Elke twee jaar zal de balans opgemaakt worden. Wat is er intussen bereikt en welke klussen zijn er nog te doen? Maar ook: is er gezien actuele ontwikkelingen reden om het plan bij te stellen of aan te vullen? Met andere woorden: deze toekomstvisie is een levend document.

Tot slot: de gemeente Aalten gaat in de komende periode aan de slag met het opstellen van een integrale omgevingsvisie voor de hele gemeente Aalten. Participatie van de inwoners is daarbij een belangrijke voorwaarde. Veel thema's in deze toekomstvisie zijn ook onderdeel van de beoogde omgevingsvisie. Daarom zal deze toekomstvisie gebruikt worden als eerste aanzet voor de gebiedsgerichte aanpak van het deelgebied Bredevoort. Aangezien de omgevingsvisie een breder terrein bestrijkt dan deze toekomstvisie zullen er in de komende periode ongetwijfeld aanvullende gesprekken volgen.

Demografische gegevens

1965 INWONERS

Op 1 januari 2024 telde de wijk Bredevoort 1.965 inwoners, waarvan 1.475 in het stadje Bredevoort en 490 in de buurten Zwanenbroek (75), Hollenberg (195) en 't Klooster (215). Ten opzichte van 2018 is dat een groei van 4,5% (85 personen).

BEVOLKINGSDICHTHEID

De wijk Bredevoort heeft een oppervlakte van 1.014 hectare (ruim 10 km²), waarvan 988 land en 26 water. De bevolkingsdichtheid komt daarmee gemiddeld op ongeveer 196 inwoners per km². De bevolkingsdichtheid in het stadje ligt vanzelfsprekend een stuk hoger.

LEEFTIJDOPBOUW

In de tabel hiernaast worden de leeftijdscategorieën geschetst zoals eind 2023 aanwezig in Bredevoort. Opvallend zijn de lage cijfers in de leeftijdscategorieën 25 t/m 39 jaar. Dat verklaart waarschijnlijk ook de lage cijfers in de categorie 0-4 jaar. Vermoedelijk is hier een verband met de geringe beschikbaarheid van betaalbare huur- en koopwoningen. Tegelijkertijd vallen de hoge cijfers op in de categorieën 50 t/m 70. Dit is deels te verklaren uit het feit dat het hier de babyboomgeneratie betreft. Ook speelt mee dat veel mensen die de laatste jaren in Bredevoort een huis gekocht hebben tot deze categorie behoren.

PROGNOSE OVER 10 JAAR

Het is erg lastig om een prognose te geven. Veel zal afhangen van de realisatie van het ambitieplan Slingeplas-'t Broock (zie paragraaf 3.1 Wonen). Als er circa 80 woningen worden toegevoegd - en we gaan daarbij uit van een substantieel deel aan betaalbare woningen voor jongeren en starters en daarnaast voor senioren - dan zal dat van invloed zijn op de prognose. Daarnaast kunnen we op basis van de huidige cijfers wel zeggen dat de piek in de leeftijdscategorie 50 t/m 70 dan doorgeschoven is naar de categorie 60 t/m 80-jarigen.

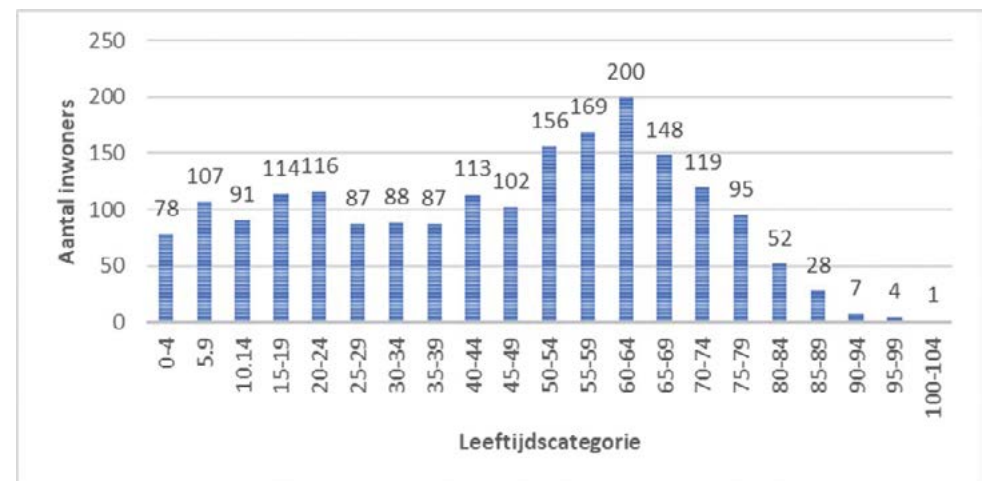
GEMIDDELD INKOMEN

Het gemiddelde inkomen bedraagt € 26.200.

Honderdtwintig inwoners zijn aangewezen op een uitkering op basis van de WMO.

MIGRATIEACHTERGROND INWONERS

Honderdvijftig inwoners (ruim 7,5%) hebben een migratieachtergrond waarvan 81% een westerse achtergrond en 19% een niet-westerse achtergrond.

SWOT-analyse

Tijdens de eerste bewonersavond hebben we als werkgroep aan de bezoekers gevraagd om aan te geven welke aspecten van Bredevoort ze als 'sterk' of als 'kan beter' ervaren. Ook is geïnventariseerd wat de bewoners als kans en als bedreiging zien. In onderstaand kwadrant een samenvatting op hoofdlijnen, weergegeven in kernwoorden.

Sterk	Kan beter
Saamhorigheid Samenwerking Historische waarden Aantrekkelijk centrum Cultureel aanbod (divers) Voorzieningen (supermarkt, school)	Passend woningaanbod Parkeerbeleid Verkeer in binnenstad Onderhoud groen Voorzieningen (snackbar, winkels)
Kansen	Bedreigingen
Ambitieplan Slingeplas-'t Broock Woningbouw Samenwerking Bevorderen toerisme Versterken historisch karakter Kunst, cultuur en evenementen	Krapte woningmarkt Vergrijzing Wegtrekken jongeren Verstoring balans reuring / rust Leegloop Leegstand

In deze analyse staat in de twee bovenste kwadranten hoe het er intern in Bredevoort voorstaat. In de twee onderste kwadranten gaat het om externe factoren. De Sterke punten willen we behouden. De punten onder Kan beter willen we aanpakken, zodat ze vooruitgaan. Daarbij gebruiken we de Kansen. De Bedreigingen proberen we zoveel mogelijk af te wenden. We beschrijven in hoofdstuk 3 welke acties hieruit voortkomen.

Belangrijke thema's

Ook is tijdens de eerste bewonersavond gevraagd welke thema's de inwoners belangrijk vinden als onderdeel van een toekomstvisie voor Bredevoort. De aanwezigen gaven de onderstaande thema's een score met behulp van een vijfpuntschaal.

Loopfietsenrace, Ronde van Bredevoort

2 BREDEVOORT IN 2035

Op basis van een jaar input ophalen, brainstormen en speerpunten bedenken is er een toekomstbeeld ontstaan. Eén van de leden van de denktank heeft dat beeld beschreven. Is hier sprake van een mooie droom of een realistisch scenario? We gaan het zien.

“Het is fijn wonen en recreëren in en rondom het vestingstadje Bredevoort. Kleinschaligheid, gemoedelijkheid en naoberschap spelen hierin de hoofdrol. Door de bouw van betaalbare woningen is Bredevoort een thuisbasis voor starters, gezinnen én mensen op leeftijd. Bij nieuwbouw wordt ingezet op een goede mix tussen jong en oud. Hofjeswoningen en gemeenschappelijke voorzieningen en activiteiten stimuleren om elkaar te ontmoeten en naar elkaar om te kijken.

Jong en oud is actief in het rijke Bredevoortse verenigingsleven. Door de verbindende rol van Bredevoorts Belang kennen de vele clubs in sport en cultuur elkaar en werken ze samen aan een overkoepelend doel: het zo leuk en prettig mogelijk maken voor zowel inwoners als toeristen. Elke twee jaar organiseert Bredevoorts Belang een feestelijke bewonersavond om met inwoners te kijken of Bredevoort nog op de goede weg zit en te inventariseren wat extra aandacht en ondersteuning behoeft. Daardoor is er een activiteitenaanbod voor alle doelgroepen, een goede balans tussen rust en reuring en helpt men elkaar met mankracht en spullen.

Verkeers- en parkeerdrukke in Bredevoort zijn iets uit het verleden. Toeristen en bezoekers parkeren hun auto al jaren aan de rand van de stad, inwoners hebben een parkeervergunning en in verschillende straten geldt éénrichtingsverkeer. Bredevoort is écht een stadje van wandelaars en fietsers. Mensen komen er graag om te onthaasten en op te laden. Dit wordt versterkt door de groene oase die het stadje is geworden met veel bomen, bankjes, bloemrijke perken en geveltuintjes. De gemeente en inwoners zijn hier trots op en dragen samen bij aan de zorg en het onderhoud.

Door het brede cultuur- en boekenaanbod en het herstel van een deel van de historische vestingwerken valt Bredevoort in de smaak bij liefhebbers van cultuur en geschiedenis. Het aanbod is niet alleen gericht op mensen van buiten, maar ook op inwoners. Laagdrempelig ontmoeten staat hierbij centraal: op de terrasjes en in cafés, bij akoestische concertjes en voorstellingen, maar ook in de stadshuiskamer waar inwoners elkaar treffen, koffiedrinken en samen eten en boeken kunnen lenen. Verschillende soorten marktjes in het centrum van Bredevoort brengen in de zomermaanden veel gezelligheid.

Ook actievelingen komen in het Bredevoort van 2035 volop aan hun trekken: de Slingeplas is een levendige plek met veel watersport, voetbal en padel. Daarnaast genieten wandelaars en recreanten van zon, strand, water, natuur en een fijne strandtent. In het prachtige buitengebied dat Bredevoort omringt, wordt volop gewandeld, gefietst en gerecreëerd bij de boer. ”

3 UITVOERINGSPROGRAMMA PER THEMA

Dit hoofdstuk vormt de kern van het ontwikkelingsplan. De denktank Toekomstvisie heeft ervoor gekozen om aan de hand van 7 thema's de huidige en de gewenste situatie te beschrijven en daar acties aan te koppelen om die gewenste situatie te bereiken.

De beschrijving van de gewenste situatie en de bijbehorende acties zijn met name voortgekomen uit de analyse van de input van beide bewonersavonden en aanvullende gesprekken met specifieke doelgroepen. Daarnaast is er ook gekeken naar actuele beleidsstukken, onder andere van de gemeente Aalten en Bredevoorts Belang.

De volgende thema's worden hieronder nader uitgewerkt:

- Wonen;
- Voorzieningen;
- Duurzaamheid en klimaat;
- Bedrijvigheid, toerisme & recreatie en evenementen;
- Openbare ruimte en groen;
- Gezond en gelukkig samenleven;
- Kunst, cultuur en historie.

Denktank Toekomstvisie
Foto: medewerker Grachthuys

3.1 WONEN

Huidige situatie

De wijk Bredevoort kent 885 woningen. Ondanks de grote vraag is volgens AlleCijfers.nl 5 procent van dit aantal onbewoond. Negentig procent van de woningen dateert van voor het jaar 2000 en 212 woningen (24%) zijn zelfs meer dan 100 jaar oud. Vanaf 2000 zijn er 117 nieuwe huizen bijgekomen, dat is 5 woningen gemiddeld per jaar. Verder is vermeldenswaard dat

- de gemiddelde woningwaarde (anno 2023) € 310.000 bedraagt, terwijl deze in 2016 nog slechts € 185.000 was. Dat is een stijging van 68% in 7 jaar;
- het merendeel van de woningen (56%) een laag energielabel (D t/m G) heeft;
- 79% van de woningvoorraad uit koopwoningen bestaat;
- slechts 13% van de woningen onder sociale huur valt, terwijl de gemeente Aalten naar 28% streeft. Het huidige percentage sociale huur is opvallend aangezien het gemiddeld bruto jaarinkomen met € 26.200 gemiddeld laag te noemen is.

Kenmerkend voor de periode vanaf 2019 is dat Bredevoortse jongeren, starters, éénpersoonshuishoudens, kortom inwoners met een kleine beurs, weinig kans maken op een woning. Hier zijn meerdere oorzaken voor aan te wijzen:

- het lotingsstelsel van de woningcorporatie;
- sterk gestegen vraagprijzen van bestaande woningen;
- te weinig nieuwbouw in de categorie betaalbaar;
- concurrentie van doorstromers uit andere gebieden van het land die met de overwaarde van hun woning overbieden;
- woningcorporatie De Woonplaats die al jaren geen sociale huurwoningen heeft gebouwd in de wijk Bredevoort;
- te weinig geschikte levensloop-bestendige woningen voor senioren, waardoor de doorstroom niet goed op gang komt, zeker niet in de betaalbare klassen.

De bevolking van Bredevoort is in de periode 2018-2023 met 85 personen gegroeid. De verwachting is dat deze groei doorzet als er voldoende woningen zijn, gezien de belangstelling van nog thuiswonende jongeren, inwoners elders uit het land en door migratie. Inwoners geven aan dat de beschikbaarheid van voldoende woningen voor onder andere de mensen met binding met Bredevoort van essentieel belang is voor de sociale samenhang, verenigingsleven en o.a. uitvoeren van mantelzorg en naoberschap.

Eind 2022 is het breed gedragen ambitieplan Slingeplas – 't Broock overhandigd aan het college van B&W dat o.a. voorziet in 82 woningen. In november 2023

heeft de gemeenteraad ingestemd met een nadere uitwerking van dit plan om de haalbaarheid te kunnen bepalen. Deze uitwerking zal volgens planning eind 2024 door het college voorgelegd worden aan de raad voor een definitieve Go or No Go.

Gewenste situatie

Betaalbare woningen voor jongeren, starters en andere mensen met een kleine beurs; zowel sociale huur als koop om zo aan de vraag te kunnen voldoen. Daarnaast meer levensloopbestendige woningen en kleinschalige woningen voor

Ambitieplan Slingeplas - 't Broek. Ontwerpschets: Buro Ontwerp en Omgeving

éénpersoonshuishoudens.

De toewijzingsregels zijn dusdanig dat een substantieel deel van de woningen beschikbaar is voor mensen met sociale of economische binding met Bredevoort. De woningbouwstrategie is afgestemd op het realiseren van een evenwichtige leeftijdsopbouw om zodoende in Bredevoort het voorzieningenniveau op peil c.q. vitaal te houden.

Er is geen leegstand en monumentale panden worden goed onderhouden.

Er zijn nieuwe woonvormen ontwikkeld en gerealiseerd die onderlinge cohesie versterken en 'naoberschap' (voor elkaar zorgen) voor de hand liggend maken.

Bij de herbesteding van agrarische bedrijven wordt ook gekeken naar woonmogelijkheden.

Acties

1. In gesprek gaan met gemeente en De Woonplaats over het realiseren van meer sociale huurwoningen in Bredevoort.
2. Organiseren van voorlichtingsbijeenkomsten over nieuwe woonvormen (onder andere moderne hofjes) waarbij jong en oud samen vormgeven aan de woonvorm en tot op zekere hoogte ook voor elkaar zorgen.
3. In beeld brengen van woningen die niet bewoond worden en in overleg treden met eigenaren om te bepleiten een eind te maken aan de leegstand.
4. Bewerkstelligen dat het toewijzingsbeleid wordt bijgesteld ten gunste van mensen met sociale en economische binding met Bredevoort.
5. Bepleiten bij gemeente om alvast een bouwlocatie aan te wijzen voor de langere termijn.
6. Onderzoeken op welke wijze woningbouw- en toewijzingsbeleid kan bijdragen aan een evenwichtige leeftijdsopbouw van de bevolking in de wijk Bredevoort.
7. De woningbouw in de oude kern zo afstemmen op het historische karakter, dat het daarbinnen past of dat het de historische waarde zelfs versterkt.
8. Onderzoeken haalbaarheid woonbestemming bij beëindiging agrarische bedrijfsvoering.

3.2 VOORZIENINGEN

Verenigingsleven

Huidige situatie

Bredevoort kent een groot aantal verenigingen. Dit zijn in de eerste plaats de sport- en cultuurverenigingen. Daarnaast kennen we verenigingen als Bredevoorts Belang, BREM (middenstand), Speeltuinvereniging De Ossenkop, Schutterij Wilhelmina, etc. Deze verenigingen kennen leden, draaien op vrijwilligers, hebben een bestuur nodig en maken veelal gebruik van een accommodatie. Over al deze aspecten maakt men zich momenteel zorgen.

Was het voorheen de gewoonte dat de inwoners zich vooral aansloten bij de verenigingen in Bredevoort, nu kijkt men verder om zich heen en ontdekt op die manier een ruimer aanbod. Het gaat dan om een aanbod dat in Bredevoort zelf niet aanwezig is vanwege het kleine aantal inwoners. Bij diverse verenigingen staat het aantal leden mede daardoor onder druk.

Een aantal verenigingen zijn in de afgelopen jaren opgeheven zoals de toneelvereniging en een zangkoor. Andere verenigingen hebben de samenwerking gezocht met een zustervereniging in Aalten. Dit geldt bijvoorbeeld voor muziekvereniging DEMB en De Zonnebloem. Ook de kerken werken nauw samen. De voetbalvereniging kent al jaren een samenwerking met MEC (voetbalvereniging van Miste en Corle). Daarnaast hebben meerdere verenigingen moeite met het vinden van voldoende bestuursleden en kader voor het begeleiden van de diverse activiteiten. Voor een aantal verenigingen geldt dat ze op zoek zijn naar een nieuw onderkomen. Zie ook sportaccommodaties.

Gewenste situatie

Bredevoort kent een bloeiend verenigingsleven en blijft mede daardoor leefbaar. Verenigingen zijn bereid om samen te werken en elkaar te versterken. Ze kennen

krachtige besturen, een gedegen exploitatie, enthousiaste vrijwilligers en, als belangrijkste, een aanbod dat aansluit bij de behoeften van de bewoners.

Acties

1. Onderzoeken hoe verenigingen krachtig en vitaal kunnen blijven (visie, werving leden en vrijwilligers, activiteiten aanbod, financieel gezond).
2. In kaart brengen welke vormen van krachtenbundeling/samenwerking tussen verenigingen en andere organisaties wenselijk en mogelijk zijn. Met name ook met betrekking tot de beoogde multifunctionele (sport-recreatie) accommodatie op de Slingeplas.
3. In kaart brengen van het totale activiteiten aanbod en het opstellen van een jaarkalender zodat verenigingen onderling maar ook de inwoners weten wat er wanneer te doen is. Doel van de jaarkalender is ook om overlappende activiteiten zoveel als mogelijk te voorkomen.

Sport en bewegen

Huidige situatie

Zo'n 53% van de bewoners tussen 18 en 65 jaar zijn wekelijkse sporters. De sportdeelname bij de jeugd tussen 6 en 18 ligt nog aanzienlijk hoger. Dat wil niet zeggen dat zij bij een Bredevoortse sportvereniging zijn aangesloten. Een aantal inwoners sport liever niet 'georganiseerd', maar op 'eigen houtje'. Anderen zijn aangesloten bij een vereniging buiten Bredevoort. Dat laatste kan zijn om verschillende redenen; de sport kan in Bredevoort niet beoefend worden, het gewenste niveau sluit niet aan of men heeft daar meer vrienden die er ook lid zijn.

In Bredevoort zijn een aantal sportverenigingen (voetbal, gym, volleybal, tafeltennis, schieten, biljarten). Op dit moment is er een moderne ruime sportzaal waar 3 basisscholen gebruik van maken evenals 3 sportverenigingen (gymnastiek, volleybal en tafeltennis). Ook de voetbalvereniging maakt daar in de winterperiode zo nu en dan gebruik van. Daarnaast kent Bredevoort de voetbalvelden en de sportkooi op 't Broock. De voetbalvelden zijn hoognodig toe aan groot onderhoud. In afwachting van realisatie van het ambitieplan Slingeplas-'t Broock is dit voornamelijk uitgesteld. Van

de sportkooi wordt slechts incidenteel gebruik gemaakt. In de nabije omgeving is een zwem- en atletiekaccommodatie aanwezig. Daarnaast is er sprake van een beweegvriendelijke omgeving vanwege een uitgebreid wandel- en fietspadennetwerk. Een aantal wandelpaden is toe aan onderhoud (verbreding en betere waterafvoer).

Ook speeltuin De Ossenkop en twee jeu de boules-banen leveren in dit opzicht een bijdrage. Er is momenteel een knelpunt als het gaat om een geschikte accommodatie voor schieten en biljarten. Vanwege het sluiten van café Misterpoort raken deze verenigingen hun onderkomen kwijt.

Gewenste situatie

Bredevoort kent kwalitatief goede sportaccommodaties en een leefomgeving die uitnodigt tot bewegen en sporten. Er is een nieuwe multifunctionele accommodatie op de Slingeplas waar meerdere sporten en vormen van bewegen kunnen worden uitgevoerd. Naast voetbal, schieten, biljarten, kunnen hier ook andere populaire activiteiten worden beoefend, dankzij de aanleg van beachvelden, een klimbos en tennis-/padelbanen. Deze multifunctionele accommodatie biedt in het zomerseizoen ook onderdak aan de recreanten die de Slingeplas bezoeken.

Daarnaast is er in de omgeving een uitgebreid netwerk van goed onderhouden wandel-, fiets- en mountainbikepaden.

Acties

1. Verder uitwerken van de plannen voor de multifunctionele accommodatie (sport en recreatie) Slingeplas.
2. Inventariseren interesse voor nieuwe beweegactiviteiten om zo ook de bezettingsgraad van de aanwezige accommodaties rendabel te houden.
3. Onderzoeken in samenwerking met betreffende stichting naar geschikte locatie voor de huidige sportkooi.
4. In kaart brengen welke wandel-, fiets- en mountainbikepaden voor verbetering c.q. uitbreiding in aanmerking komen en in overleg met gemeente tot een plan komen.

Activiteiten voor jongeren

Huidige situatie

In Bredevoort wonen 276 jongeren tussen de 0 en 15 jaar. Daarnaast is er een groep van 230 jongeren in de leeftijd van 15 tot 25 jaar.

Voor de kinderen van 0-12 zijn er goede voorzieningen met betrekking tot kinderopvang, buitenschoolse opvang en basisonderwijs. Op het gebied van de buitenschoolse activiteiten is er in Bredevoort vooral een aanbod op het vlak van enkele sporten zoals gymnastiek, voetbal en volleybal. Ook kunnen kinderen voor muzieklessen terecht bij muziekvereniging BAMB. Daarnaast is er voor de jongste jeugd Speeltuinvereniging De Ossenkop en jeugdinstuif Boemerang; voor de overige activiteiten is de jeugd veelal aangewezen op voorzieningen in Aalten. Zwembad 't Walfort, Scouting Aalten en Atletiekvereniging AVA '70 liggen in de nabije omgeving.

Voor het voortgezet onderwijs is de jeugd met name aangewezen op Aalten, Winterswijk of Lichtenvoorde. Ze komen in contact met leeftijdsgenoten buiten Bredevoort en via hen ook met ontspanningsmogelijkheden buiten Bredevoort.

Veel jongeren geven aan dat er in Bredevoort voor hen weinig is te beleven. Hoewel de eerdergenoemde muziek- en sportverenigingen zich met hun aanbod ook richten op de categorie 12+, zien we de deelname vanuit de categorie 12-18 jaar bij deze verenigingen dalen. 't Jongerencentrum lijdt momenteel een noodlijdend bestaan. Er zijn slechts een gering aantal vaste bezoekers. Het jongerencentrum ligt op een ongunstige plek midden in het centrum waardoor sommige omwonenden al snel overlast ervaren bij bepaalde activiteiten. Daarnaast voldoet de inrichting en uitstraling niet aan de hedendaagse wensen en behoeften.

Gewenste situatie

Voor de jeugd is er een gevarieerd activiteitenaanbod dat past bij de verschillende leeftijdsfasen. Er is een aantrekkelijke plek waar jongeren elkaar ontmoeten en ontspannen. Ze kunnen zelf ervaring opdoen in het creëren en organiseren van activiteiten voor de eigen leeftijdsgroep en andere doelgroepen. Het activiteiten-aanbod is dusdanig dat de jeugd daardoor binding met Bredevoort ontwikkelt. Organisaties die zich richten op activiteiten voor jeugdigen werken samen.

Acties

1. Instellen van een programmaraad jeugd.
2. Inventariseren van de behoefte aan activiteiten onder de jeugd.
3. Betrekken van de jeugd bij het inventariseren en organiseren van activiteiten.
4. Ervaringen van andere, wel succesvolle, jongerencentra in de regio ophalen, bijvoorbeeld Meddo.
5. Het realiseren van een gevarieerd doorlopend programma-aanbod van activiteiten voor de jeugd van 4 t/m 25 jaar.

Kulturhus-concept

Huidige situatie

In 2014 werd Kulturhus 't Grachthuys geopend als opvolger van het verenigingsgebouw Ons Huis. Samen met de aangrenzende sporthal vormt het Grachthuys een mooie multifunctionele accommodatie.

Onder het Kulturhus-concept kunnen twee zaken worden verstaan:

- zoveel mogelijk verenigingen en activiteiten onder één dak;
- netwerk van voorzieningen die samen zorgen voor een rijk programma-aanbod voor alle inwoners.

Reeds bij de start van het Kulturhus was duidelijk dat er in Bredevoort veel andere accommodaties voor handen zijn waar diverse activiteiten plaatsvinden. Daardoor is het Kulturhus niet de enige ontmoetingsplek in de gemeenschap, zoals wel bij veel omliggende buurtschappen het geval is. In Bredevoort kennen we bijvoorbeeld de Koppelkerk, 't Koppelhuis, De Ossenkop, het Ambthuis en de kantine van SV Bredevoort. Mede daardoor is 't Grachthuys niet de centrale ontmoetingsplek die van een Kulturhus over het algemeen verwacht wordt. Om een dekkende exploitatie te realiseren is er 10 jaar geleden al gezocht naar een pachter/horeca-ondernemer die met name ook vanuit de brasserie inkomsten kan genereren. De grote zaal wordt gebruikt voor informatiebijeenkomsten, feesten, scholingsbijeenkomsten, jubilea en uitvaarten. Daarnaast vinden hier de grotere verbindende bijeenkomsten plaats als de nieuwjaarsreceptie, bewonersavonden, pubquiz, en dergelijke. Ook repeteert de muziekvereniging BAMM hier, is er Meer Bewegen Voor Ouderen en een body-fitgroep. Elke vrijdagmiddag is er een inloopmogelijkheid voor ouderen om elkaar te ontmoeten en spelletjes te doen. Sporters kunnen na hun training of wedstrijd tot hun ongenoegen vaak niet terecht in het Kulturhus voor de 'cooling down' omdat het voor de ondernemer niet rendabel is om in de dal-uren de accommodatie open te stellen.

Er zijn na de start van het Kulturhus meerdere nieuwe initiatieven genomen, maar deze zijn inmiddels veelal gestopt onder andere door gebrek aan voldoende belangstelling (filmhuis, repair café) of door regelgeving (inloospreekuur huisarts). Veel inwoners geven aan dat het Kulturhus in de huidige opzet niet laagdrempelig genoeg is. Inwoners en ook verenigingen missen een gezellige ontmoetingsplek.

Gewenste situatie

In Bredevoort zijn er voldoende gelegenheden om elkaar te ontmoeten en samen te ontspannen. Voor kwetsbare doelgroepen zijn er laagdrempelige inloopvoorzieningen en een passend activiteiten aanbod. De aanwezige accommodaties worden optimaal benut en werken onderling samen. Voor alle verenigingen en activiteiten is er een passende accommodatie. Er is een programmaraad die zorgt voor aanbod van activiteiten aansluitend bij de behoefte van de bewoners. Bewoners zijn op de hoogte van de vele activiteiten die in Bredevoort georganiseerd worden.

Acties

1. Onderzoeken hoe het Kulturhus-concept (dekkend netwerk) nieuw leven kan worden ingeblazen en hoe de verschillende accommodaties optimaal benut kunnen worden.
2. Onderzoeken hoe het huidige Kulturhus weer meer gebruikt kan worden waarvoor het destijds is opgezet: een laagdrempelig verenigingsgebouw en ontmoetingsplek.
3. Onderzoeken wat de functie van een programmaraad kan zijn en bij positieve uitkomst opnieuw instellen.
4. Inventariseren of er in Bredevoort behoefte is aan nieuwe activiteiten.
5. Onderzoeken welke middelen geschikt zijn om inwoners te informeren omtrent het activiteiten aanbod.

3.3 DUURZAAMHEID EN KLIMAAT

Meer groen

Huidige situatie

In het stadje Bredevoort is de globale verhouding tussen grijs (verhardingen, asfalt en straatwerk) en groen (parken, gras, bomen en struiken) op basis van inschatting circa 80% om 20%. Het overige deel van de wijk (Hollenberg, Zwanenbroek en 't Klooster) is overheersend groen. Een deel van dit groen heeft een agrarische bestemming. Het gaat dan met name om grasland en akkerbouw (voornamelijk aardappelen en mais).

Het klimaat verandert. Dat zien we aan het vele water dat vaker in de vorm van hevige buien valt. De hoge temperaturen in de zomermaanden leveren daarnaast weer hittestress op. Om de kern Bredevoort groener te maken zullen we rekening moeten houden met het veranderende het klimaat. Om hittestress tegen te gaan zal er meer grijs vervangen moeten worden door groen. Dat levert verkoeling op. Daarnaast bevordert het de biodiversiteit. Denk hierbij aan de vlinders en de bijen. Vaak wordt nu nog gekozen voor grijs, omdat dit nu eenmaal makkelijker is te onderhouden. Ook de kosten voor de gemeente spelen hierin een grote rol. Meer groen kost meer geld.

Gewenste situatie

Een deel van de verharding in het centrum maakt plaats voor meer inheemse bomen, bloemen en struiken. Dit zorgt voor verkoeling in zomers die steeds heter worden, betere waterafvoer bij hevige regenbuien én is goed voor de biodiversiteit. Inwoners zijn zich bewust van het effect als er 'grijs' uit gaat en 'groen' in komt. Inwoners dragen een steentje bij aan het onderhoud van de groene omgeving en helpen zo ook om de kosten voor het onderhoud zo laag mogelijk te houden.

Acties

1. Plan opstellen om meer groen te realiseren en biodiversiteit te vergroten in en om Bredevoort op basis van de volgende uitgangspunten:
 - Meer inheemse bomen en struiken;
 - 'Tegels eruit groen erin' zowel in tuinen als in het straatbeeld.
 - Meer bloemen in het straatbeeld;
 - Vergroten watertoevoer naar groen in droge periodes.
2. Onderzoeken of inwoners een rol als vrijwilliger op zich willen nemen bij het vergroenen van de openbare ruimte.
3. Aansluiten bij het biodiversiteitsplan van de gemeente.
4. Promotiecampagne opzetten m.b.t. vergroenen van particuliere tuinen en erven.
5. Onderzoeken hoe plantvakken kunnen worden voorzien van water in droge periodes.

Zonnepanelen van Energiecoöperatie Bredevoort op 't Grachthuys
Foto: Ap te Winkel

Energietransitie

Huidige situatie

Nederland wil klimaatneutraal zijn in 2050. Dat betekent dat we geen aardgas, kolen en olie meer gebruiken en ons alleen nog bedienen van duurzame energie. Dat is een uitdaging - zeker in Bredevoort. Meer dan de helft van de woningen in Bredevoort heeft energielabel D t/m G. Hiermee scoort Bredevoort slechter dan het landelijke gemiddelde. Met veel monumentale panden en een beschermd stadsgezicht is het verduurzamen van woningen en bedrijven in Bredevoort niet

Elektrische deellauto

eenvoudig. Naast regelgeving, ervaren inwoners ook financiële drempels om hun woning (verder) te verduurzamen.

Inwoners zoeken voornamelijk individueel naar oplossingen in het kader van de energietransitie, maar er is ook een gemeenschappelijk initiatief. Omdat op lang niet alle Bredevoortse daken zonnepanelen mogelijk zijn, is er in Bredevoort een energiecoöperatie actief om gezamenlijk energie op te wekken. Via een 'postco-deroosproject' zijn de daken van 't Grachthuys en Betting Wonen bedekt met ruim 500 zonnepanelen van Energiecoöperatie Bredevoort. Er zijn 50 huishoudens aangesloten bij deze collectieve energieopwekking.

Van het Bredevoortse wagenpark rijdt 94% op benzine of diesel. Slechts 2,6% van de voertuigen rijdt elektrisch en 3,1% hybride, tegenover een landelijk gemiddelde van respectievelijk 4,9% en 8,2%. Er zijn 4 openbare elektrische laadpalen en er is 1 elektrische deellauto beschikbaar in Bredevoort.

Gewenste situatie

Een structurele overgang van het gebruik van fossiele brandstoffen naar het gebruik van schone en duurzame energiebronnen waaronder zonne-energie. Energie is schoon, voor iedereen betaalbaar en wordt continu geleverd. Daarnaast is het wenselijk dat inwoners minder energie verbruiken.

Acties

1. Onderzoeken hoe regelgeving voor monumenten en beschermd stadsgezicht versoepeld kan worden en bepleiten flexibeler houding van de gemeente (wat kan wel in plaats van wat kan niet).
2. In kaart brengen subsidiemogelijkheden en de informatievoorziening hieromtrent verbeteren.
3. Onderzoeken hoe meer zekerheid te verkrijgen is op het gebied van lange termijn-rendement van duurzame energie.
4. Inspirerende activiteiten organiseren met relevante stakeholders om bewustwording, kennisoverdracht, handelingsperspectief en community-gevoel te vergroten, zoals bijvoorbeeld het Doe Gewoon Watt - Energiefestival in Oude IJsselstreek.
5. Onderzoeken mogelijkheid extra postcoderoosproject.
6. Onderzoeken of er draagvlak is voor het omzetten van de energiecoöperatie naar een duurzaamheidscoöperatie.
7. Stimuleren elektrisch rijden en bepleiten plaatsing meer elektrische laadpalen.

Waterberging en afvoer

Huidige situatie

De klimaatverandering zorgt ervoor dat we anders met water om zullen moeten gaan. We gaan vaker te maken krijgen met extreem weer. Verwacht wordt dat er meer stortbuien, zwaardere stormen of juist langere, droge en hete perioden zullen voorkomen. Zo is er in 2023 een record aan neerslag gevallen in heel Nederland. Ook in Bredevoort is dit het geval. In 2023 is er 1250 mm neerslag gevallen. In 2022 was dit slechts 643,2mm.

Een oplossing voor het vele water is een retentiegebied. Bij de Slingeplas in Bredevoort is er een dergelijk gebied aangewezen dat gebruikt wordt voor waterberging. Deze waterberging draagt bij aan het voorkomen van wateroverlast in het centrum van Aalten. Het gebied bestaat uit een weiland en recreatiegebied de Slingeplas. In de berging kan 1 miljoen kubieke meter water worden opgeslagen. In december 2023 is het nodig geweest om de waterberging vol te laten lopen. De laatste keer hiervoor was in de zomer van 2016. Het ligt in de verwachting dat in de toekomst deze berging vaker gebruikt zal moeten worden.

In de afgelopen jaren (2018, 2019 en 2022) hebben we ook veel te maken gehad met zeer droge perioden, waarin de waterstand erg zakte en bijvoorbeeld de Slingebeek droog kwam te staan. In deze jaren is er veel schade ontstaan aan de natuur.

Ondergelopen perceel aan de Stationsweg
Foto: Ap te Winkel

Gewenste situatie

Het aanleggen van wadi's (Water Afvoer Drainage en Infiltratie) draagt bij aan het vasthouden van water. Een wadi is een soort van groene greppel. Het bergt regenwater en zuivert het, waarna het water infiltreert in de ondergrond. Zo helpt de wadi tegen wateroverlast en droogte. Dit zou mogelijk in groenstroken langs wegen toegepast kunnen worden. Door het toepassen van bloemrijke mengsels in de wadi's komt dit weer ten goede van de biodiversiteit.

Inwoners vangen zelf het hemelwater op in een waterberging zoals bijvoorbeeld een regenton. Waar mogelijk worden er ondergrondse voorzieningen gemaakt om het regenwater op te vangen. Mogelijkheid extra is hierbij om het regenwater als spoelwater te gebruiken voor het toilet.

Nieuwe wijken zijn klimaatadaptief, onder andere door het water af te voeren in groen of wadi's. Oppervlakte- en hemelwater gebruiken we om bomen te voeden door aanpassingen in het straatbeeld. Zo kunnen we in de droge periodes uitdroging tegengaan.

Acties

1. Inwoners informeren over de mogelijkheden en voordelen (subsidies) van andere manieren van waterafvoer en waterberging, zowel ondergronds als bovengronds:
 - Tegels eruit, groen erin;
 - Voldoende beplanting in tuinen;
 - Doorlaatbare tuingrond of stenen die niet te dicht op elkaar liggen;
 - Bovengrondse opvang door middel van een regenton;
 - Ondergrondse opvang door middel van infiltratiekragen.
2. Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om tot een samenwerking te komen met zowel gemeente als inwoners om hier als een collectief in op te trekken en kosten te drukken.
3. Bijvoorbeeld afkoppelen aansluiting hemelwater op riool en opvangen op eigen grond.

4. Onderzoeken welke gebieden in Bredevoort geschikt zijn voor het opvangen van hemelwater, zowel in wadi's als ondergronds.
5. In kaart brengen hoe het straatbeeld met meer watervoerende elementen kan worden aangepast. Bijvoorbeeld stroombanden, waterdoorlatende verhardingen, groenvakken verlagen zodat hemelwater bij het groen komt of het toepassen van half-verhardingen.

Retentiegebied van de Slingeplas aan Goordiek
Foto: Jos Wessels

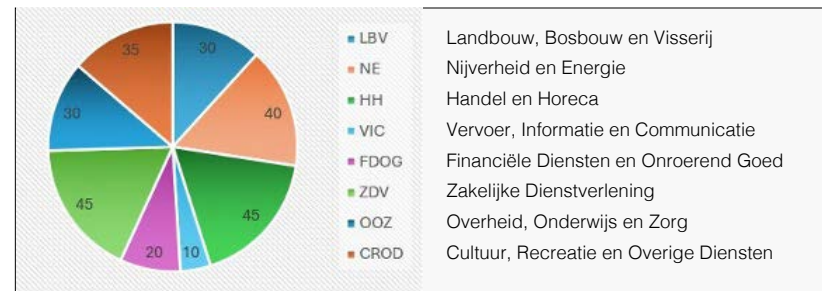

3.4 BEDRIJVIGHEID, TOERISME & RECREATIE EN EVENEMENTEN

Bedrijvigheid

Huidige situatie

De wijk Bredevoort wordt gekenmerkt door vooral kleinschalige bedrijven en een groot aantal ZZP'ers. Alles samen gaat het om circa 250 bedrijven (peildatum 2023). In onderstaande cirkeldiagram is weergegeven hoe de verdeling over de sectoren is; afgerond op een veelvoud van 5.

Voor de kern Bredevoort geldt dat er in het laatste kwart van de twintigste eeuw veel winkels zijn verdwenen. Ook de daarvoor in de plaats gekomen boekwinkel-tjes hebben inmiddels hun deuren veelal gesloten. Er is nog wel een supermarkt en een bakker. De laatste snackbar sloot in 2023 de deuren. Wel zijn er nog enkele florerende ambachtswinkeltjes (goudsmid, klokkenmaker, molenwinkel). In het buitengebied zijn een aantal agrarische bedrijven actief.

Vraag en aanbod op de banenmarkt lijken in Bredevoort over het algemeen redelijk in evenwicht. De meeste inwoners hebben hun werk buiten Bredevoort.

Gewenste situatie

Bredevoort is een veelzijdige wijk in de gemeente Aalten, die mede vorm wordt gegeven door een breed scala aan bedrijfjes. De bestaande bedrijven zijn flexibel en innovatief zodat er toekomstperspectief voor hen is. Daarnaast zijn er in Bredevoort nieuwe economische activiteiten zodat een deel van de inwoners in de eigen

omgeving zijn of haar inkomen kan genereren. Agrariërs richten zich op natuurinclusieve bedrijfsvoering. Voor boerenbedrijven waar agrarische bedrijvigheid stopt is er een passende invulling.

Acties

1. Onderzoeken of er behoefte is aan een ontmoetings- c.q. samenwerkplek c.q. bedrijfsverzamelgebouw voor zzp'ers en kleine ondernemers.
2. Onderzoeken hoe nieuwe, bij Bredevoort passende, economische activiteiten zijn te ontplooiën en welke instanties daarbij kunnen helpen.
3. Participeren in de totstandkoming van de nieuwe omgevingsvisie.
4. In kaart brengen welke agrarische bedrijven in de komende 10 jaar hun bedrijfsmatige activiteiten beëindigen en meedenken over een goede nieuwe invulling.

Toerisme & recreatie

Huidige situatie

'Toerisme en recreatie' is een belangrijke pijler voor Bredevoort. In de omgeving van Bredevoort zijn meerdere campings waarvan De Twee Bruggen de grootste is. Veel toeristen, zowel Nederlandse als Duitse, komen naar deze streek vanwege de prachtige wandel- en fietsroutes. Deze vakantiegasten bezoeken vaak ook het stadje Bredevoort. De horeca en verblijfsaccommodaties hebben een belangrijk deel van hun inkomsten te danken aan de toeristen. Verder zetten deze bezoekers weinig om in Bredevoort door het ontbreken van passende winkeltjes, een museum en activiteiten. De meeste boekwinkeltjes zijn inmiddels gesloten. Er zijn in Bredevoort op dit moment weinig initiatieven om kleinschalige winkeltjes te realiseren middels start ups, pop ups e.d.

Bredevoort kent een VVV-kantoor. Vrijwilligers zorgen het hele jaar door voor de openstelling gedurende 5 dagen per week. In de zomermaanden wordt er elke maand een nieuwe fietsroute uitgebracht. Een andere populaire activiteit is een rondleiding met één van de gidsen.

Bij mooi weer in de zomermaanden is de Slingeplas in trek bij dagrecreanten. In 2022 is het ambitieplan Slingeplas-'t Broock gepresenteerd. De verdere ontwikke-

ling van de Slingeplas in het kader van recreatie is daar onderdeel van.

Gewenste situatie

Evenwicht tussen rust en reuring. Dat betekent onder meer geen ongebreidelde groei van het aantal toeristen, maar wel dusdanig in stand houden c.q. uitbreiden van activiteiten (winkeltjes, horeca, etc.) dat er voor toeristen voldoende te beleven valt in Bredevoort en tegelijkertijd de inwoners van met name het oude centrum zich daar wel bij voelen. De Slingeplas is het bruisende hart van sport en buitenrecreatie.

Acties

1. Middels doelgroepenanalyse onderzoeken welke aanvullende activiteiten en voorzieningen Bredevoort interessanter maken voor toeristen zodat ze langer dan een paar uurtjes spenderen.
2. Onderzoeken welke groeimogelijkheden en welke grenzen er zijn met betrekking tot het aantal toeristen.
3. Meedenken met de eigenaar en pachter van de Slingeplas voor de verdere ontwikkeling in het kader van sport en recreatie.

Evenementen

Huidige situatie

Bredevoort kent vele evenementen. Deze worden veelal georganiseerd door vrijwilligers vanuit verschillende verenigingen en stichtingen. Te denken valt aan Zomerconcerten, Jorisconcerten, Boekenmarkten, Bredevoort Schittert, Volksfeest, Ronde van Bredevoort, Bredevoort breder dan boeken en de vele activiteiten van de Koppelkerk. De meeste evenementen draaien niet op commerciële basis maar indirect dragen ze wel bij aan de instandhouding van onder meer horeca en verblijfsaccommodaties.

Veel evenementen worden in of rond het centrum van Bredevoort gehouden. Dit wil nog wel eens tot overlast leiden voor de bewoners daar. Denk hierbij aan geluids- overlast, drukte, parkeerproblemen. De één wil meer evenementen, de ander minder. Eventueel kunnen nieuwe evenementen naar een andere locatie. Mogelijkheden zijn de Stadsweide in het vestingpark, langs de Grote Gracht of bij de Slingeplas. Veel evenementen staan los van elkaar; er wordt relatief weinig samengewerkt.

Boekenmarkt

Gewenste situatie

In stand houden van de huidige evenementen. De bewoners in het centrum ervaren daarbij evenwicht tussen reuring en rust. Daarnaast is er een aanbod van nieuwe activiteiten en evenementen waardoor er op meer momenten in Bredevoort iets te beleven valt. Onder meer valt te denken aan diverse marktjes. Er wordt gebruik gemaakt van meerdere locaties. Organisatoren werken samen en zorgen zo voor afstemming, efficiëntie en kennisdeling.

Acties

1. Inventariseren welke factoren zorgen voor evenwicht tussen reuring en rust.
2. Onderzoeken welke nieuwe evenementen en marktjes een welkome aanvulling kunnen zijn.
3. Inventariseren welke locaties geschikt zijn voor nieuwe evenementen.
4. Onderzoeken hoe er optimaal kan worden afgestemd en samengewerkt.
5. Onderzoek mogelijke opzet Stichting Promotie Bredevoort; dit in nauwe samenwerking met VVV Bredevoort.

Bredevoort Schittert

3.5 OPENBARE RUIMTE EN GROEN

Verkeersveiligheid en parkeren

Huidige situatie

Met name in het oude stadscentrum ervaren inwoners hinder van het vele auto-verkeer. Een groot deel van dit verkeer wordt veroorzaakt door toeristen die ons stadje bezoeken. Ook komt daar een flink deel van de parkeeroverlast vandaan. De beschikbare parkeerruimte is onvoldoende om aan het groeiende aantal auto's (bezoekers evenementen, dagtoeristen en meerdere auto's per inwoner/adres) allemaal een plek te kunnen bieden. De voor toeristen bedoelde parkeervakken langs de Winterswijksestraat worden te weinig benut. Een oorzaak hiervan is de weinig dwingende wegaanduiding en gebrekkige communicatie vanuit bedrijven en/of evenementenorganisaties. Alleen bezoekers van de Koppelkerk maken veelvuldig gebruik van deze parkeerplekken.

De verkeersveiligheid laat met name te wensen over op de Winterswijksestraat. Het doorgaand landbouwverkeer wordt over deze weg geleid. En naast bedrijven zijn er nu ook meerdere woningen en een kinderdagverblijf gekomen. Tevens is dit de parkeerzone voor toeristen. Er is echter geen voetpad en nog geen 30 km zone ingesteld. Ook de verkeersveiligheid in de nauwe straatjes laat te wensen over, zeker als hier ook doorgaand vrachtverkeer en toeristen gebruik van maken.

Gewenste situatie

Een autoluw centrum waarbij doorgaand verkeer wordt omgeleid. Minder parkeerdruk in het centrum door dwingendere te verwijzen naar de Winterswijksestraat. Zowel de nauwe straatjes in het centrum, als de Winterswijksestraat zijn verkeersveilig.

Acties

1. Onderzoeken welke maatregelen het meest gewenst/haalbaar zijn om de verkeersdruk omlaag te brengen. Bijvoorbeeld: In het centrum een verbod instellen voor doorgaand vrachtverkeer, landbouwverkeer en campers.

(vervolg zie pagina 28)

(vervolg pagina 27)

2. Onderzoeken welke maatregelen het meest gewenst en haalbaar zijn om de parkeerdruk in het historische centrum te verminderen. Bijvoorbeeld door invoering vergunningensysteem, betere routeaanduiding naar parkeerplaatsen Winterswijksestraat.
3. Onderzoeken welke haalbare maatregelen de verkeersveiligheid in het centrum en op de Winterswijksestraat kunnen verbeteren. Bijvoorbeeld door invoeren/vergroten 30 km zone, aanleggen trottoir, etc.
4. Bepleiten strikter toezicht op handhaving ingestelde maatregelen.

Openbaar vervoer, bereikbaarheid essentiële voorzieningen

Huidige situatie

Het openbaar vervoer is matig tot onvoldoende. Dit heeft zowel nadelige gevolgen voor inwoners als voor bezoekers. Van maandag t/m vrijdag kan men gebruik maken van de Arriva buurtbus (lijn 191) die op de route Aalten – Ruurlo ook Bredevoort aandoet. Deze rijdt echter alleen overdag. De chauffeurs bestaan uit vrijwilligers. Voor de avonden en de weekenden zijn de inwoners en toeristen aangewezen op de belbus. Daarnaast is er een elektrische deelauto waar inwoners gebruik van kunnen maken. Daarvoor moeten ze zich wel bij een van de aanbieders aanmelden. In Bredevoort is dat de Energie Coöperatie Bredevoort.

Door de jaren heen zijn er steeds meer voorzieningen verdwenen in Bredevoort. Vele ouderen herinneren zich de tijd dat er nog tal van winkels waren voor de dagelijkse boodschappen en dat andere essentiële voorzieningen aanwezig waren. Denk daarbij aan een bank, huisarts, drogist, pinautomaat, bibliotheekbus, postkantoor e.d. Tegenwoordig is er enkel nog een bakker en de Spar supermarkt. Voor mensen die minder mobiel zijn, en niet beschikken over eigen vervoer, vormt dit een probleem. Voor een aantal genoemde voorzieningen kan men terecht bij de Spar: ophalen medicijnen, verzenden en ontvangen pakketten en beperkt opnemen

van geld (het zgn. overpinnen). Voor veel andere zaken is men aangewezen op bijvoorbeeld Aalten, Lichtenvoorde of Winterswijk.

Gewenste situatie

Er is 7 dagen in de week openbaar vervoer van en naar Bredevoort. Er zijn rechtstreekse verbindingen met Aalten, Lichtenvoorde, Winterswijk en Bocholt. Elke inwoner kan laagdrempelig gebruik maken van vervoer naar essentiële voorzieningen als medische basiszorg (huisarts, tandarts en fysio), apotheek, bibliotheek, pinautomaat en winkels die betrekking hebben op eerste levensbehoeften. De belangrijkste voorzieningen in de nabije omgeving zijn goed bereikbaar, ook voor degenen die niet beschikken over eigen vervoer.

Buurtbus van Arriva bij halte Tramstraat
Foto: Ap te Winkel

Acties

1. Onderzoeken op welke wijze het openbaar vervoer van en naar Bredevoort versterkt kan worden. Denk onder meer aan rechtstreekse verbindingen met Aalten, Winterswijk, Bocholt gedurende 7 dagen per week.
2. Informeren inwoners over de aanvullende vervoersregelingen die er al zijn.
3. Inventariseren welke tekortkomingen er zijn in het kader van mobiliteit en bereikbaarheid en adviezen opstellen hoe dit te verbeteren.
4. Onderzoeken of het instellen van een soort van vervoershulpdienst haalbaar is.

Onderhoud groen

Huidige situatie

Met grote regelmaat constateren inwoners dat het groenonderhoud in Bredevoort te wensen over laat. Zowel in het oude centrum, als in de woonwijken en bij de begraafplaatsen valt het inwoners en bezoekers op dat het straatbeeld er rommelig uitziet. Het gaat dan met name om onkruid, bladafval en oneffen trottoirs. Zeker in de groeizame zomer van 2023 was het onderhoudsniveau slecht te noemen en liep men achter met het onderhoud. Een oorzaak is de combinatie van de vele regenval, de temperatuur en de vakantieperiode waarin de personele bezetting van de gemeente lager is. Helaas is dit juist de periode waarin veel toeristen Bredevoort aandoen. Het onderhoudsniveau is bij vlagen dan ook geen reclame voor ons stadje.

Gewenste situatie

Inwoners zijn tevreden over het onderhoud van groen en straatwerk in het centrum en aan de rand van Bredevoort, waaronder de begraafplaatsen. Ook de fietspaden en wandelpaden in de omgeving zijn het hele jaar goed toegankelijk en aantrekkelijk om te gebruiken. Er is een onderhoudsplan waarbij aandacht is het voor het toeristenseizoen en de evenementen die plaatsvinden. Achterstallig - en ad hoc/rigoureuus onderhoud wordt voorkomen. De staat van het groen ligt

over de hele breedte in 2030 op een hoger niveau dan in 2025. Inwoners worden betrokken bij het opstellen van nieuwe onderhoudsplannen. Tevens is er sprake van een adequate informatieverstrekking zodat inwoners op de hoogte zijn van de keuzes die gemaakt worden m.b.t. het groenonderhoud en de wijze waarop ze daar invloed op kunnen uitoefenen.

Acties

1. In overleg treden met de gemeente over de wensen ten aanzien van groenonderhoud en input leveren voor een onderhoudsplan voor de wijk Bredevoort.
2. Pleiten (bij gemeente) voor meer communicatie over visie, beleidskeuzes en planning met betrekking tot groenonderhoud.
3. Inwoners betrekken bij aanleg en onderhoud van (nieuw) groen, bijvoorbeeld middels een meedenk/informatie avond.
4. Bewoners stimuleren om onderhoud bij en rond eigen woning uit te voeren en eventueel hun tuin te vergroenen

Tegengaan leegstand en verwaarlozing van panden

Huidige situatie

Veel panden in Bredevoort zijn fraai gerestaureerd en worden uitstekend onderhouden. Er zijn echter ook meerdere panden waarbij sprake is van achterstallig onderhoud en soms zelfs van verkrotting, ondanks dat deze panden een monumentstatus hebben, zoals café De Zwaan of boerderij Te Molder. Ook staan een aantal beeldbepalende panden al geruime tijd leeg, zoals de voormalige Drogisterij van Theo Taken en de Katholieke Kerk. Het is veel inwoners een doorn in het oog dat hierdoor de aanblik van de wijk Bredevoort verloedert.

Gewenste situatie

De panden in en rond Bredevoort bieden vanwege hun gedegen onderhoud een fraaie aanblik en hebben een passende invulling. De gemeente ziet toe op het onderhoud van monumentale panden. Samen met de eigenaren van leegstaande panden wordt gezocht naar een passende invulling. Nieuwe leegstand wordt zoveel mogelijk voorkomen door tijdig overleg tussen belanghebbenden.

Acties

1. In overleg treden met eigenaren van leegstaande en/of verwaarloosde panden en streven naar restauratie en/of in gebruik neming overeenkomstig bestemming en indien wenselijk herbestemming realiseren.
2. Gemeente vragen om te handhaven waar het gaat om onderhoud van monumenten.

St. Georgiuskerk (voormalige Rooms-Katholieke kerk)
Foto: Ap te Winkel

Volkstuinen

Huidige situatie

Bredevoort telt in totaal 41 volkstuinen. Hiervan zijn er 32 gelegen op de Halve Maone en 9 op de Frenkenweide. In het najaar van 2023 heeft de gemeenteraad het nieuwe volkstuinenbeleid vastgesteld. Hierin is onder andere wet- en regelgeving opgenomen, staat de visie van de gemeente beschreven en is toegelicht waar huurders aan gebonden zijn wanneer ze een volkstuin in gebruik hebben.

Het beheer van de volkstuinen is ondergebracht bij de gemeente. Uit oogpunt van beheer zou het voor de gemeente wenselijk zijn, dat er in Bredevoort een vereniging is die de belangen van de volkstuinders behartigt, en zorgt dat de volkstuinen netjes onderhouden worden. Een vereniging van huurders zou voor alle partijen een oplossing kunnen zijn. Echter, de huurders van de volkstuinen lopen niet warm om een vereniging op te zetten.

Gewenste situatie

Het aantal volkstuintjes voorziet in de behoefte om eigen groenten, fruit en bloemen te telen. De verhuurde volkstuintjes worden overeenkomstig de uitgangspunten en kaders van het nieuwe beleid (2023) gebruikt. De gemeente brengt de vrije kavels actief onder de aandacht van de inwoners. Vrijkomende kavels worden dusdanig door gemeente onderhouden dat er geen achterstallig onderhoud of overlast voor overige huurders ontstaat.

Acties

1. Peilen of er draagvlak is voor het oprichten van een huurdersvereniging voor de volkstuinen.
2. Informeren bewoners over beschikbaarheid kavels, het volkstuinbeleid en eventueel organiseren workshops over zelf verbouwen van groenten en fruit.
3. Gesprek aangaan met gemeente over handhaving regelgeving voor volkstuinen.
4. Oog houden voor het plan Halve Maone (reconstructie van het gebied); inclusief behoud volkstuinen.

3.6 GEZOND EN GELUKKIG SAMENLEVEN

Algemeen welbevinden

Huidige situatie

Ruim 90% van de inwoners ervaart redelijk tot veel regie over zijn/haar leven. De meeste inwoners ouder dan 18 jaar (81%) ervaren ook hun gezondheid als goed tot zeer goed. Toch heeft 53% last van overgewicht waarvan een derde ernstig. 17% is volgens RIVM-richtlijnen een zware drinker en 19% valt onder de rokers. Het is opmerkelijk dat in Bredevoort ruim 41% van de inwoners eenzaamheid ervaart terwijl uit de bewonersavond blijkt dat de onderlinge saamhorigheid en betrokkenheid in Bredevoort zeer groot is. Toch geven de bewoners aan dat de behoeftes ook vooral op dat vlak liggen. Er is behoefte aan ontmoeting, verbindende activiteiten en zorgen voor elkaar.

Zeer opvallend is het hoge percentage vrijwilligerswerk. Dit ligt maar liefst 15% hoger dan het landelijk gemiddelde; dit biedt kansen.

Onder het sociale aspect valt ook communicatie. Bewoners worden momenteel van informatie voorzien door middel van social media, website bredevoort.nu, nieuwsbrief Bredevoorts Belang, huis-aan-huisblad Aalten Vooruit en van persoon tot persoon. Uit de bewonersavond is gebleken dat, met name de oudere generatie, niet veel meekrijgt van het reilen en zeilen in Bredevoort. Deze doelgroep heeft behoefte aan een ander communicatieplatform.

Gewenste situatie

Een inclusieve samenleving waar iedereen ertoe doet en van waarde is ongeacht verschillen. Ieder mens draagt op zijn of haar manier bij aan de samenleving. Juist dankzij de verschillen tussen mensen is deze samenleving zo waardevol en betekenisvol!

Samen proberen we ervoor te zorgen dat bewoners zich gezond en gelukkig voelen en minder zorg nodig hebben. Dit realiseren we onder andere door middel van laagdrempelige en diverse activiteiten. We organiseren ontmoeting en ondersteuning voor jong en oud, zodat iedereen kan deelnemen aan de samenleving. Zodoende is Bredevoort voor iedereen een fijne plek om te wonen en te recreëren.

Via diverse communicatiekanalen zijn alle inwoners op de hoogte van wat er gebeurt en te doen is. Er zijn nieuwe woonvormen voor intergenerationeel wonen waarbij omzien naar elkaar vanzelfsprekend is.

Acties

1. Inventariseren welke activiteiten en voorzieningen er al zijn voor kwetsbare doelgroepen.
2. Adviezen opstellen over afstemming en het bereiken van deze doelgroepen.
3. In stand houden c.q. uitbreiden laagdrempelige ontmoetingsmomenten voor diverse doelgroepen, zoals bijvoorbeeld inloop-/koffiemomenten en 'samen eten' mogelijkheden.
4. Onderzoeken draagvlak voor een (intergenerationeel) buddysysteem c.q. sociaal vangnet.
5. Uitwerken concept intergenerationeel wonen.
6. Samenhang organiseren in de samenleving; naberschap over generaties heen.
7. Uitwerken voorstel m.b.t. welkom heten nieuwe inwoners.
8. Onderzoeken hoe gezonde leefstijl gepromoot kan worden naast de al bestaande landelijke campagnes (roken, alcoholgebruik, voeding, overgewicht en beweegarmoede).

Activiteiten voor ouderen

Huidige situatie

In de wijk Bredevoort wonen 445 bewoners die 65+ zijn. Veel mensen uit deze leeftijdscategorie zijn nog geheel zelfstandig en prima in staat om zonder hulp hun eigen zaken te regelen en te zorgen voor hun eigen sociale contacten. Toch geven cijfers aan dat 46% zich eenzaam voelt.

Bredevoort heeft het Ambthuis, een accommodatie van zorginstelling Marga Klompé, inclusief een kleinschalige woonvorm voor dementerende ouderen. Hierin kunnen ouderen terecht die zo lang mogelijk zelfstandig willen wonen maar wel

enige zorg nodig hebben. In het Ambthuis is een Grand Café waar men dagelijks terecht kan voor de sociale contacten. Het personeel, samen met een groep vrijwilligers, organiseert regelmatig activiteiten.

Ook het Kulturhus organiseert een ontmoetingsactiviteit onder de naam Buurten. Elke vrijdagmiddag kunnen met name de oudere inwoners daar terecht voor een kaartspelletje, rummikub of een andere activiteit. De Protestantse Gemeente Bredevoort heeft een bezoeken dienst, organiseert maandelijks 'Samen eten' in 't Koppelhuis en elke zondagochtend na de kerkdienst kan men samen koffiedrinken.

Gewenste situatie

Oudere en alleenstaande inwoners hebben laagdrempelig toegang tot diverse activiteiten en zijn onderdeel van een sociaal netwerk. Overzichtelijke informatie over de diverse activiteiten bereikt de doelgroep. Organisaties, verenigingen en buurtbewoners werken samen om zo een groter vangnet te creëren voor de inwoners die dat nodig hebben. Ook mensen uit kwetsbare doelgroepen worden waar mogelijk actief betrokken bij hun leefomgeving.

Acties

1. Inventariseren aan welke activiteiten ouderen behoefte hebben.
2. In kaart brengen welke activiteiten en samenwerkingsverbanden er al zijn.
3. Inventariseren wat er nodig is voor het opzetten van een vrijwilligerspool/buddysysteem.
4. Onderzoeken hoe jong en oud meer bij elkaar betrokken kunnen worden.
5. Onderzoeken hoe kwetsbare doelgroepen meer onderdeel kunnen zijn van c.q. deel kunnen nemen aan Bredevoortse activiteiten/evenementen.

3.7 HISTORIE, KUNST EN CULTUUR

Versterken historische waarde

Huidige situatie

In 1988 vierde Bredevoort haar 800-jarig bestaan. In de tachtigjarige oorlog speelde Bredevoort een belangrijke rol. Tot op heden is de Nederlandse koning heer van Bredevoort. Een aantal overblijfselen verwijzen naar dit rijke verleden: de stadsgracht, het vestingpark, molen De Prins van Oranje, beschermde stadsgezicht en de Joriskerk. Daarnaast hebben we de verhalen en de bodemvondsten die de geschiedenis zicht- en voelbaar maken.

In de jaren dertig is het overgrote deel van de grachten gedempt en zijn in de jaren daarna meerdere karakteristieke gebouwen verdwenen. Pas in de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw ontstond er weer nieuwe belangstelling voor het rijke verleden van de Heerlijkheid Bredevoort. In 1986 is de oude kern van Bredevoort door de minister van ruimtelijke ordening aangewezen als beschermd stadsgesicht. In de jaren daarna werd het oude centrum grondig opgeknapt.

In 2004 verscheen het masterplan Bredevoort en in 2018 werd er een structuurontwerp voor de Halve Maone ontwikkeld. In beide plannen is het streven opgenomen om de vestingwerken waaronder de gracht deels te herstellen.

In het stadje, maar ook in het buitengebied, staan meerdere erfgoedpanelen waarop informatie over de historie te lezen valt. Bij de VVV zijn routeproducten te koop waarbij de bezoeker met de fiets of te voet langs high lights van Bredevoort komt en (een deel van) de geschiedenis leert kennen. Ook de rondleidingen met de stadsgidsen, waaronder Prins Maurits en Hendrickje Stoffels, zijn populair en geven de geschiedenis van Bredevoort op een interessante wijze weer. Compagnie Onversaegt, opgericht in 2012, draagt bij aan het beleven van de historie van Bredevoort, o.a. middels het zogenaamde Piekenpoetsweekend.

Hoewel er op verschillende plekken in Bredevoort informatie over de geschiedenis te vinden is, ontbreekt een centraal punt. Bij Bredevoorts Belang is ooit gesproken over de wens van een 'museum', in welke vorm dan ook.

Gewenste situatie

De historische waarde van Bredevoort verder versterken door daar waar mogelijk onderdelen van de vestingwerken te reconstrueren en het verhaal van Bredevoort dusdanig voor het voetlicht te brengen dat Bredevoort 't angoan weert' is.

Acties

1. Verbinden van de diverse plannen om vestingwerken te reconstrueren en te behouden;
 - structuurontwerp Halve Maone, (ravelijn voor Aalter Poort)
 - vestingpark Bernardus en schootsveld noord (met bastions Vreesniet en Treurniet)
 - ambitieplan Slingeplas 't Broock (met bastion Onversaegt)
 - mogelijk kan de reconstructie van delen van de gracht een bijdrage leveren aan de opgave die er ligt m.b.t. waterhuishouding en klimaat.
2. Inventariseren welke financieringsbronnen er zijn voor een zo optimaal mogelijke reconstructie van de vestingwerken in de bij 1 genoemde plannen.
3. Het behouden en versterken van het historische karakter binnen het gebied dat aangewezen is als beschermd stadsgebied.
4. Toezien op gedegen onderhoud van de aangewezen monumenten in de kern en in het buitengebied.
5. Onderzoeken op welke wijze de historie van Bredevoort en naaste omgeving (o.a. Klooster 't Schaer, Havezathe 't Walfort) nog beter zichtbaar kan worden gemaakt.
6. Ontwikkelen nieuwe routes (o.a. voor jeugd) in en rond Bredevoort.
7. Bewoners informeren over en betrekken bij de historie van Bredevoort.
8. Onderzoeken haalbaarheid historisch museum of belevingscentrum.

Meer dan boeken

Huidige situatie

In de jaren tachtig sloten vele kleine winkeliers hun deuren. Bredevoort verpauperde in snel tempo. Als reactie daarop deed het boekenstadconcept in 1993 zijn intrede en veel winkeltjes kregen een nieuwe bestemming evenals de voormalige basisschool Op 't Zand. Bredevoort kreeg landelijke bekendheid als boekenstad. Echter, tegen het eind van het eerste decennium van deze eeuw verloor de boekenstad z'n allure en aantrekkingskracht. De opkomst van internet was daar mede debet aan, maar ook de gebrekkige onderlinge samenwerking. Er zijn anno 2024 nog

slechts enkele boekwinkeltjes over en daarnaast nog wat handelaren die hun zaken via internet afhandelen. In 2023 werd 'dertig jaar boekenstad' gevierd met een klein festival genaamd 'Bredevoort, breder dan boeken'. De naam geeft het momentum goed weer. In de laatste 10 jaar zijn er tal van nieuwe initiatieven ontstaan met name door toedoen van de Koppelkerk. Dit voormalige kerkgebouw ontwikkelde zich tot een vrijplaats voor kunst en cultuur. Met wisselende exposities, concerten, lezingen en een sfeervol boekencafé is de Koppelkerk de uitgelezen ontmoetingsplaats voor Nederlandse en Duitse cultuurliefhebbers. De meeste bezoekers komen uit het euregio-gebied met een straal van 30-40 kilometer rond Bredevoort. Hoewel de

Koppelkerk, vrijplaats voor kunst & cultuur
Foto: Achterhoek Toerisme

Zomerconcerten

stichting Koppelkerk de belangrijkste speler is, zijn er ook nog een aantal andere initiatieven die Bredevoort op de kaart zetten als het gaat om kunst en cultuur. Om er enkele te noemen:

- Beeldenroute stichting Thorvald;
- Buitenexposities van het Oost-Gelders Fotografen Collectief;
- St. Jorisconcerten en de zomerconcerten;
- Diverse kleinschalige ateliers en initiatieven (workshops, cursussen);
- Bredevoort Schittert.

Buitenexpositie

Bredevoort Schittert

Voorstelling 'Ik, alleen' van Tg Smeedwerk in het Vestingpark
Foto: Peter de Vos

Gewenste situatie

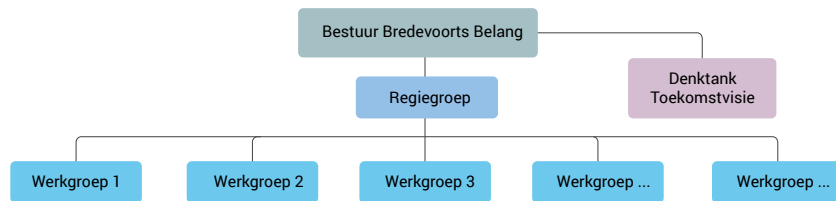
Bredevoort is ook in de komende jaren het bruisende hart in de Achterhoek als het gaat om kunst, cultuur en verdieping. Boeken blijven daarbij een rol spelen. De betrokken organisaties werken samen en zorgen samen voor een aantrekkelijke programmering. Er is draagvlak onder de inwoners voor dit aspect van Bredevoort.

Acties

1. Behouden van een sterke programmering op het vlak van kunst, cultuur en verdieping en dit weergeven in één UIT-agenda.
2. Verkennen hoe er gezorgd kan worden voor een stevig fundament (organisatorisch en financieel) voor de Koppelkerk zodat continuïteit geborgd is.
3. Inventariseren welke aanvullende kleinschalige activiteiten passen bij de identiteit van Bredevoort.
4. Bewoners actief betrekken bij kunst en cultuurprojecten.

4 VERDERE UITWERKING EN REALISATIE

De denktank Toekomstvisie Bredevoort heeft haar klus geklaard en houdt na de presentatie van het ontwikkelingsplan en nog een evaluatiebijeenkomst op te bestaan. Na de presentatie zal het bestuur van Bredevoorts Belang een regiegroep installeren en per speerpunt één of meer werkgroepen die aan de slag gaan met de in dit ontwikkelingsplan benoemde acties. In onderstaand organogram een weergave van de organisatiestructuur.

BESTUUR BREDEVOORTS BELANG

Opdrachtgever en officiële gesprekspartner voor gemeentebestuur en andere organisaties.

DENKTANK TOEKOMSTVISIE BREDEVOORT

De leden van de Denktank nemen bij voorkeur plaats in één van de werkgroepen.

REGIEGROEP TOEKOMSTVISIE

1. Samenstelling (3-5 personen) met o.a.:
 - Vertegenwoordiger bestuur Bredevoorts Belang;
 - Voorzitter huidige Denktank Toekomstvisie;
 - Vertegenwoordiger bestuur BREM;
 - Iemand met communicatieachtergrond.
2. Taak
 - Aanspreekpunt voor werkgroepen en monitoren voortgang;
 - Bewerkstelligen afstemming tussen werkgroepen waar wenselijk;
 - Informeren bestuur Bredevoorts Belang en andere betrokkenen over de voortgang;
 - Organiseren twejaarlijkse update o.a. met inwoners.

WERKGROEPEN

Het aantal werkgroepen hangt af van het aantal speerpunten en actuele ontwikkelingen. Werkgroepen hebben veelal een tijdelijk karakter. Zodra de doelstelling is bereikt houdt de werkgroep op te bestaan. In een aantal gevallen kunnen benoemde acties worden overgedragen aan al bestaande werkgroepen en organisaties.

Samenstelling per werkgroep (4-6 personen):

Eén of twee leden vanuit Denktank Toekomstvisie.

Eén of twee inwoners die willen meedenken en meewerken.

Eén of twee deskundigen vanuit gemeente en/of andere organisaties.

De taak van de werkgroepen is: uitvoering geven aan hetgeen in de toekomstvisie bij betreffend speerpunt als actie is omschreven. Daarbij heeft elke werkgroep enige vrijheid om in te spelen op actuele ontwikkelingen. Zij kunnen, in overleg met de regiegroep, andere prioriteiten stellen dan de planning in het schema.

Bij elk speerpunt zijn organisaties te benoemen die gebaat zijn bij het in positieve zin in beweging brengen van het onderliggende vraagstuk. Bij voorkeur spreken we hier, vanuit het perspectief van de werkgroepen, over partners. Soms zullen deze partners in een werkgroep zitting nemen, in andere gevallen leveren ze input of sparren ze met de werkgroepleden over oplossingsrichtingen.

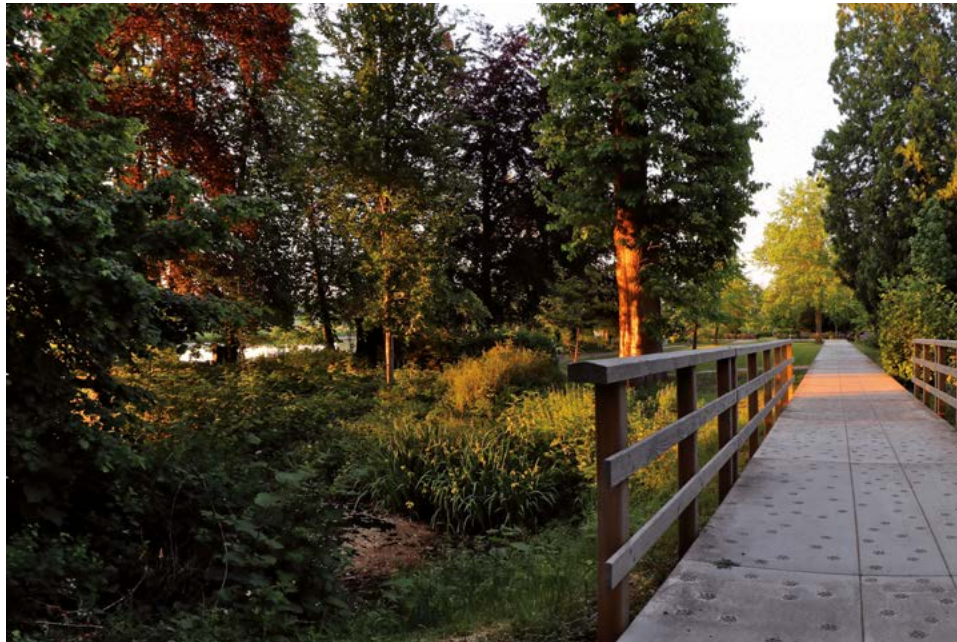
STARTBIJEENKOMST

Zo spoedig mogelijk na de presentatie van 'Toekomst maak je samen' worden regiegroep en werkgroepen samengesteld. Hiertoe zal de Denktank een eerste aanzet doen. Vervolgens organiseert de regiegroep samen met het bestuur van Bredevoorts Belang een startbijeenkomst voor de werkgroepleden in het derde kwartaal van 2024. De start van de werkgroepen staat gepland voor het vierde kwartaal.

Tot slot

In de eerste regel van het voorwoord wordt gesteld dat deze Toekomstvisie voor Bredevoort een levend document is. Dat betekent dat deze toekomstvisie niet dichtgetimmerd is en niet voor de komende 10 jaar onwrikbaar vaststaat. Voortdurend zullen er aanpassingen worden gedaan, omdat actuele ontwikkelingen en voortschrijdend inzicht dat vragen. Zo werd tijdens één van de laatste bijeenkomsten van de Denktank opgemerkt dat het buitengebied in dit document wellicht niet de aandacht krijgt die het verdient. De vraag aan regiegroep en werkgroepen is om hier nog eens specifiek naar te kijken.

De leden van de denktank zijn zeer onder de indruk van de betrokkenheid van de inwoners in het afgelopen jaar. We hopen dat deze betrokkenheid ook blijft in de komende jaren als we aan de slag gaan met de geformuleerde actiepunten. We realiseren ons dat een voortdurende communicatie over de voortgang een belangrijke voorwaarde is om die betrokkenheid vast te kunnen houden. Alleen samen kunnen we de gewenste situatie bereiken.

TOEKOMST MAAK JE SAMEN

Met samen bedoelen we niet alleen de inwoners. Bij elk speerpunt zijn er betrokken partners; organisaties die een taak en rol hebben bij betreffende speerpunten. Graag noemen we ze 'partners'. We hopen dat zij dit omgekeerd ook doen. Het gemeentebestuur is in dit opzicht een hele belangrijke partner. Zij hebben in het lopende raadsprogramma ons opgeroepen om met een toekomstvisie te komen en een substantiële financiële bijdrage geleverd en daarmee dit proces mede mogelijk gemaakt. We rekenen ook in de komende jaren op support van de gemeente om Bredevoort leefbaar en vitaal te maken en te houden.

De gemeente is onlangs gestart met gesprekken om tot een omgevingsvisie te komen voor de gemeente Aalten. Een van de betreffende deelgebieden is de wijk Bredevoort. We hopen met deze Toekomstvisie alvast belangrijke bouwstenen aan te leveren. Het bestuur van de vereniging Bredevoorts Belang zal dit document mede daarom ook overhandigen aan het gemeentebestuur.

Tot slot willen we nog een aantal mensen bedanken:

- de inwoners voor het meedenken en aanleveren van input;
- de meelezers voor hun feedback;
- de gemeente, andere organisaties en bedrijven die ons gesponsord hebben: voor een financiële bijdrage, door de bijeenkomsten van de denktank te faciliteren, de bewonersavonden deels te sponsoren of onze ludieke acties met een bijdrage te ondersteunen;
- en last but not least Vanessa Jacobs en Hans Suurmond die ons vanuit DKK gedurende het gehele proces kundig hebben ondersteund.

BIJLAGE - OVERZICHT VAN DE BEOOGDE ACTIES

In onderstaande tabellen een overzicht van de geformuleerde acties per hoofdthema. In de laatste drie kolommen is aangegeven in welke periode betreffende actie bij voorkeur wordt opgepakt.

0-2 = 2025-2026 / 2-5 = 2027 t/m 2029 / 5-10 = 2030-2035

Wonen		0-2	2-5	5-10
1	Gesprek aangaan met gemeente en De Woonplaats over wens van meer betaalbare en koop- en huurwoningen	X		
2	Organiseren voorlichtingsbijeenkomsten over nieuwe woonvormen	X	X	
3	In gesprek gaan met eigenaren van leegstaande woningen om deze weer in te zetten	X	X	
4	Bepaleiten bijstelling toewijzingsbeleid ten gunste van mensen met sociale en economische binding met Bredevoort	X		
5	Bepaleiten bij gemeente om alvast een bouwlocatie aan te wijzen voor de langere termijn		X	
6	Onderzoeken op welke wijze woningbouwbeleid kan bijdrage aan een evenwichtige leeftijdsopbouw van de bevolking in de wijk Bredevoort	X		
7	De woningbouw in de oude kern zo afstemmen op het historische karakter dat het daarbinnen past of dat het de historische waarde zelfs versterkt	X	X	X
8	Onderzoeken haalbaarheid woonbestemming bij beëindiging agrarische bedrijfsvoering	X	X	X
Voorzieningen		0-2	2-5	5-10
1.1	Onderzoeken hoe verenigingen krachtig en vitaal kunnen blijven (visie, werving leden en vrijwilligers, activiteiten aanbod, financieel gezond).	X	X	
1.2	In kaart brengen welke vormen van krachtenbundeling/samenwerking tussen verenigingen en andere organisaties wenselijk en mogelijk zijn; o.a. met betrekking tot de beoogde multifunctionele (sport-recreatie) accommodatie op de Slingeplas.	X		
1.3	In kaart brengen van het totale activiteiten aanbod en het opstellen van een jaarkalender zodat verenigingen onderling maar ook de inwoners weten wat er wanneer te doen is.	X		
2.1	Verder uitwerken plannen multifunctionele (sport/recreatie) accommodatie Slingeplas.	X		
2.2	Inventariseren interesse voor nieuwe beweegactiviteiten om zo ook de bezettingsgraad van de aanwezige accommodaties rendabel te houden.	X	X	X
2.3	Onderzoek in samenwerking met betreffende stichting naar geschikte locatie voor de huidige sportkooi.	X		
2.4	In kaart brengen welke wandel- en fiets- en mountainbike-paden voor verbetering in aanmerking komen en in overleg met gemeente tot een plan komen.	X	X	X
3.1	Instellen van een programmaraad jeugd.	X		
3.2	Inventariseren van de behoefte onder de jeugd aan activiteiten.	X		
3.3	Betrekken van de jeugd bij het inventariseren en organiseren van activiteiten.	X	X	X
3.4	Ervaringen van andere, wel succesvolle, jongerencentra in de regio ophalen.	X		
3.5	Het realiseren van een doorlopend gevarieerd programma-aanbod van activiteiten voor de jeugd van 4 t/m 25 jaar.		X	X

4.1	Onderzoeken hoe kulturhus-concept (dekkend netwerk) nieuw leven kan worden ingeblazen en hoe de verschillende accommodaties optimaal benut kunnen worden.	X		
4.2	Onderzoeken hoe het huidige Kulturhus weer meer gebruikt kan worden waarvoor het destijds is opgezet: een laagdrempelig verenigingsgebouw /ontmoetingsplek.	X		
4.3	Onderzoeken wat de functie van een programmaraad kan zijn en bij positieve uitkomst opnieuw instellen.	X	X	
4.4	Inventariseren of er in Bredevoort behoefte is aan nieuwe activiteiten.	X	X	X
4.5	Onderzoeken welke middelen geschikt zijn om inwoners te informeren omtrent het activiteiten aanbod.	X		

Duurzaamheid en klimaat		0-2	2-5	5-10
1.1	Plan opstellen om meer groen te realiseren en biodiversiteit te vergroten in en om Bredevoort.	X	X	
1.2	Onderzoeken of het haalbaar is om een initiatief op te zetten met vrijwilligers en wat de consequenties zijn voor de kosten als dit niet haalbaar lijkt.		X	X
1.3	Aansluiten bij het biodiversiteitsplan van de gemeente.		X	
1.4	Promotiecampagne opzetten m.b.t. vergroenen particuliere tuinen.		X	
1.5	Onderzoeken hoe plantvakken kunnen worden voorzien van water in droge perioden.		X	X
2.1	Onderzoeken hoe regelgeving voor monumenten en beschermd stadsgezicht versoepeld kan worden en bepleiten flexibeler houding van de gemeente (wat kan wel i.p.v. wat kan niet).		X	
2.2	In kaart brengen subsidiemogelijkheden en de informatievoorziening hieromtrent verbeteren.	X		
2.3	Onderzoeken hoe meer zekerheid te verkrijgen is op het gebied van lange termijn-rendement van duurzame energie.	X	X	
2.4	Inspirerende activiteiten organiseren met relevante stakeholders om bewustwording, kennisoverdracht, handelingsperspectief en community-gevoel te vergroten.		X	X
2.5	Onderzoeken mogelijkheid extra postcoderoosproject.		X	
2.6	Onderzoeken of er draagvlak is voor het omzetten van de energiecoöperatie naar een duurzaamheidscoöperatie.	X	X	X
2.7	Stimuleren elektrisch rijden en bepleiten plaatsing meer elektrische laadpalen.	X		
3.1	Inwoners informeren over de mogelijkheden en voordelen (subsidies) van andere manieren van waterafvoer en waterberging zowel ondergronds als bovengronds.	X	X	
3.2	Onderzoeken welke mogelijkheden er zijn om tot een samenwerking te komen met zowel gemeente als inwoners om hier als een collectief in op te trekken en kosten te drukken.		X	X
3.3	Onderzoeken welke gebieden in Bredevoort geschikt zijn voor het opvangen van hemelwater zowel in wadi's als ondergronds.	X		
3.4	In kaart brengen hoe straatbeeld met meer watervoerende elementen kan worden aangepast.		X	X

Bedrijvigheid, toerisme & recreatie en evenementen		0-2	2-5	5-10
1.1	Onderzoeken of er behoefte is aan een ontmoetings- c.q. samenwerkplek c.q. bedrijfsverzamelgebouw voor zzp'ers en kleine ondernemers.	X		
1.2	Onderzoeken hoe nieuwe, bij Bredevoort passende, economische activiteiten zijn te ontplooiën en welke instanties daarbij kunnen helpen.	X	X	X
1.3	Participeren in de totstandkoming van de nieuwe omgevingsvisie.	X		

1.4	In kaart brengen welke agrarische bedrijven hun bedrijfsmatige activiteiten beëindigen en meedenken over een goede nieuwe invulling.	X	X	
2.1	Middels doelgroepenanalyse onderzoeken welke aanvullende activiteiten en voorzieningen Bredevoort interessanter maken voor toeristen.	X	X	X
2.2	Onderzoeken welke groei mogelijkheden en welke grenzen er zijn m.b.t. het aantal toeristen.	X		
2.3	Meedenken met de eigenaar en pachter van de Slingeplas voor de verdere ontwikkeling in het kader van sport en recreatie.	X	X	
3.1	Inventariseren welke factoren zorgen voor evenwicht tussen reuring en rust	X		
3.2	Onderzoeken welke nieuwe evenementen een welkome aanvulling kunnen zijn.		X	X
3.3	Inventariseren welke locaties geschikt zijn voor nieuwe evenementen.		X	
3.4	Onderzoeken hoe er optimaal kan worden afgestemd en samengewerkt.	X	X	
3.5	Onderzoek mogelijke opzet Stichting Promotie Bredevoort; dit in nauwe samenwerking met VVV Bredevoort.	X		

Openbare ruimte en groen

0-2 2-5 5-10

1.1	Onderzoeken welke maatregelen het meest gewenst en haalbaar zijn om verkeersdruk om laag te brengen.	X		
1.2	Onderzoeken welke maatregelen het meest gewenst en haalbaar zijn om de parkeerdruk in het historische centrum te verminderen.	X		
1.3	Onderzoeken naar haalbare maatregelen om verkeersveiligheid in centrum en op Winterswijksestraat te vergroten.	X		
1.4	Bepleiten strikter toezicht op handhaving ingestelde maatregelen.	X	X	X
2.1	Onderzoeken op welke wijze het openbaar vervoer van en naar Bredevoort versterkt kan worden. Denk onder meer aan rechtstreekse verbindingen met Aalten, Winterswijk, Bocholt gedurende 7 dagen per week.	X		
2.2	Informereren inwoners over de aanvullende vervoersregelingen die er al zijn.	X	X	X
2.3	Inventariseren welke tekortkomingen er zijn in het kader van mobiliteit en bereikbaarheid en adviezen opstellen hoe dit te verbeteren.	X	X	
2.4	Onderzoeken of het instellen van een soort van vervoershulpdienst haalbaar is.	X	X	
3.1	In overleg treden met de gemeente over de wensen t.a.v. groenonderhoud en input leveren voor een onderhoudsplan voor de wijk Bredevoort.	X		
3.2	Pleiten (bij gemeente) voor meer communicatie over visie, beleidskeuzes en planning m.b.t. groenonderhoud.	X		
3.3	Inwoners betrekken bij aanleg en onderhoud van (nieuw) groen, bijvoorbeeld middels een meedenk/informatie avond.	X	X	X
3.4	Bewoners stimuleren om onderhoud bij en rond eigen woning uit te voeren en eventueel hun tuin te vergroenen.	X	X	X
4.1	In overleg treden met eigenaren van leegstaande en/of verwaarloosde panden en streven naar restauratie en/of in gebruik neming overeenkomstig bestemming en indien wenselijk herbestemming realiseren.	X	X	
4.2	Gemeente vragen om te handhaven waar het gaat om onderhoud van monumenten.	X		
5.1	Peilen van het draagvlak voor het oprichten van een huurdersvereniging voor de volkstuinen.	X	X	
5.2	Informereren bewoners over beschikbaarheid kavels, het volkstuinbeleid en eventueel organiseren workshops over zelf verbouwen van groenten en fruit.	X		

5.3	Gesprek aangaan met gemeente over handhaving regelgeving voor volkstuinen.	X	X	
5.4	Oog houden voor het plan Halve Maone (herconstructie van het gebied); inclusief behoud volkstuinen.	X	X	X

Gezond en gelukkig samenleven

0-2 2-5 5-10

1.1	Inventariseren welke activiteiten en voorzieningen er zijn voor kwetsbare doelgroepen en	X	X	X
1.2	Adviezen opstellen over afstemming en het bereiken van deze doelgroepen.	X		
1.3	In standhouden c.q. uitbreiden laagdrempelige ontmoetingsmomenten voor diverse doelgroepen, zoals bijvoorbeeld inloop-/koffiemomenten en 'samen eten' mogelijkheden.	X	X	X
1.4	Onderzoeken draagvlak voor een (intergenerationeel) buddysysteem c.q. sociaal vangnet.		X	
1.5	Uitwerken concept intergenerationeel wonen.	X		
1.6	Samenhang organiseren in de samenleving; naoberschap over generaties heen.	X	X	X
1.7	Uitwerken voorstel m.b.t. welkom heten nieuwe inwoners.	X		
1.8	Onderzoeken hoe gezonde leefstijl gepromoot kan worden naast de al bestaande landelijke campagnes.		X	X
2.1	Inventariseren aan welke activiteiten ouderen behoefte hebben.	X		
2.2	In kaart brengen welke activiteiten en samenwerkingsverbanden er al zijn.	X		
2.3	Inventariseren wat er nodig is voor het opzetten van een vrijwilligerspool/buddysysteem.		X	
2.4	Onderzoeken hoe jong en oud meer bij elkaar betrokken kunnen worden.	X	X	
2.5	Onderzoeken hoe kwetsbare doelgroepen meer onderdeel kunnen zijn van c.q. deel kunnen nemen aan Bredevoortse activiteiten/evenementen.	X	X	

Historie, kunst en cultuur

0-2 2-5 5-10

1.1	Verbinden van de diverse plannen om vestingwerken te reconstrueren en te behouden.	X	X	
1.2	Inventariseren welke financieringsbronnen er zijn voor een zo optimaal mogelijke reconstructie van de vestingwerken.	X	X	
1.3	Het behouden en versterken van het historische karakter binnen het gebied dat aangewezen is als beschermd stadsgebied.	X	X	X
1.4	Toezien op gedegen onderhoud van de aangewezen monumenten in de kern en in het buitengebied.	X	X	X
1.5	Onderzoeken op welke wijze de historie van Bredevoort en naaste omgeving (o.a. Klooster 't Schaer, Havezathe Walfort) nog beter zichtbaar kan worden gemaakt.		X	X
1.6	Ontwikkelen nieuwe routes (o.a. voor jeugd) in en rond Bredevoort.	X	X	
1.7	Bewoners informeren over en betrekken bij de historie van Bredevoort.	X	X	X
1.8	Onderzoeken haalbaarheid historisch museum of belevingscentrum.		X	X
2.1	Behouden van een sterke programmering op het vlak van kunst, cultuur en verdieping en dit weergeven in één UIT-agenda.	X	X	X
2.2	Verkennen hoe gezorgd kan worden voor een stevig fundament (organisatorisch en financieel) voor de Koppelkerk zodat continuïteit geborgd is.	X		
2.3	Inventariseren welke aanvullende kleinschalige activiteiten passen bij de identiteit van Bredevoort.	X	X	
2.4	Bewoners en organisaties actief betrekken bij kunst en cultuurprojecten.	X	X	X

BIJLAGE - DE WEG NAAR EEN TOEKOMSTVISIE VOOR BREDEVOORT

1e kwartaal '23	Na oriëntatie via Platform Aalten en DKK besluit het bestuur van de vereniging Bredevoorts Belang om een dorpsontwikkelingsplan op te stellen.
2e kwartaal '23	Vorbereidende gesprekken met DKK, kennismaken met procesbegeleiders en samenstellen werkgroepen, aanvraag subsidie bij de gemeente.
Jun. '23	Start werkgroep, die zich omdoopt tot Denktank Toekomstvisie Bredevoort. Eerste communicatie richting bewoners middels social media, nieuwsbrief Bredevoorts Belang en Aalten Vooruit.
Jul. '23	Eerste deel van de schouw; wandeling door Bredevoort waarbij de leden de plussen, minnen en kansen inventariseren.
Aug. '23	Tweede deel van de schouw: fietstocht door buitengebied Hollenberg, Zwanenbroek en Klooster. Daarnaast eerste inventarisatie van relevante hoofdthema's voor de toekomstvisie.
Sep. '23	Vorbereiden eerste inwonersbijeenkomst om input op te halen. Strategie bedenken om zoveel mogelijk inwoners te bereiken via diverse kanalen, huis aan huis uitnodiging en een ludieke actie: het inzetten van stadsomroepers.
Okt. '23	Eerste bewonersbijeenkomst op 12 oktober. Input opgehaald bij 180 inwoners middels menti-meter en tafelgesprekken rond de gekozen hoofdthema's.
Nov. '23	Aanvullende gesprekken met de doelgroepen 'jeugd' en 'senioren' (basisschool, voetbalvereniging, jongerencentrum, Ambthuis en Buurten). Verwerken van de grote hoeveelheid gegevens die opgehaald zijn.
Dec. '23 Jan. '24	Ordenen van de gegevens en verwerken tot een beschrijving van de huidige situatie, de gewenste situatie en de acties die nodig zijn om de gewenste situatie te bereiken.
Feb. '24	Vorbereiden tweede bewonersavond en opnieuw via diverse kanalen en twee ludieke acties (uitnodiging in vorm brief justitieel incassobureau, pop-up- frietkraam) zoveel mogelijk inwoners mobiliseren. Gesprek met gemeente over de door ons beoogde afstemming tussen de toekomstvisie Bredevoort en de omgevingsvisie waar de gemeente dit en volgend jaar mee aan de slag gaat.
Mrt. '24	Tweede inwonersbijeenkomst op 13 maart; aanvullende informatie ophalen via menti-meter en gesprekken a.d.h.v. verdiepende vragen rond de concept- speerpunten. Op basis daarvan de speerpuntennotities bijstellen en aanvullen.
Apr. '24	Bijstellen speerpuntennotities en deze verwerken tot één ontwikkelingsplan. Bespreken eerste versie van Toekomstvisie Bredevoort. Nadenken over vormgeving en presentatie. Meeleesgroep formeren.
Mei '24	Input meeleesgroep verwerken, schaven en bijstellen. Bespreken tweede versie en vervolgens opstellen definitieve versie. Benaderen opmaker en fotograaf en nadenken over derde inwonersbijeenkomst die in het teken zal staan van de presentatie
Jun. '24	Document opmaken en drukken. Samenstellen regiegroep en maken voorstel voor werkgroepen en geven eerste aanzet voor uitvoeringsfase.
Jul. '24	Presentatie Toekomstvisie/ontwikkelingsplan 2025-2035 aan bewoners op 4 juli. Tevens overhandigen eerste exemplaren aan Bredevoorts Belang, enkele inwoners en gemeente.
Sep. '24 en verder	Evaluatiebijeenkomst Denktank Toekomstvisie. Vervolg samenstelling werkgroepen en starten met het uitwerken van de aangegeven acties.

Meer informatie:
www.bredevoort.nu/toekomstvisie

BEDRIJFVIGHEID, TOERISME & RECREATIE, EVENEMENTEN

DUURZAAMHEID EN KLIMAAT

- MEER GROEN
- ENERGIE-TRANSITIE
- WATERBERGING EN AFVOER

VOORZIENINGEN

- VERENIGINGSLEVEN
- SPORT EN BEWEGEN
- ACTIVITEITEN VOOR JONGEREN
- KULTURHUIS-CONCEPT

WONEN

- BETAALBARE WONINGEN
- NIEUWE WOONVORMEN
- EINDE AAN LEEGSTAND
- NIEUW TOEWIJZINGSBELEID

GEZOND EN GELUKKIG SAMENLEVEN

- ALGEMEEN WELBEVINDEN
- ACTIVITEITEN VOOR OUDEREN

KUNST, CULTUUR EN HISTORIE

- VERSTERKEN HISTORISCHE WAARDE
- MEER DAN BOEKEN

OPENBARE RUITME EN GROEN

- VERKEERSVEILIGHEID EN PARKEREN
- OPENBAAR VERVOER, BEREIKBAARHEID ESSENTIEËLE VOORZIENINGEN
- ONDERHOUD GROEN
- TEGENGAAN LEEGSTAND EN VERWAARLOZING VAN PANDEN
- VOLKSLUIJVEN

